Cena egz. 20 groszy. **Jutro** w numerze: **Nowy list o stosunkach w Gdańsku.** 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 1 w Gdyni, Starowiejska 19.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.01 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326, Administracja 3315, — Oddział w Bydgoszczy 1299. Przedstawicielstwa: Toruń 1546, Grudziądz 1294. Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 21. | **BYDGOSZCZ, piątek dnia 25 stycznia 1935 r.** | **Rok XXIX.**

Zgadywanie.

Suchy komunikat Polskiej Agencji Telegraficznej doniósł wczoraj, że **projekt Konstytucji** w brzmieniu, uchwalonem przez Senat, **doręczony został marszałkowi Sejmu dnia 21 bm.** Równocześnie rozeszła się wiadomość, że plenarne posiedzenie Sejmu odbędzie się w piątek. Porządku obrad tego posiedzenia nie podano do publicznej wiadomości, na skutek czego rozpoczęło się odrazu tak modne dziś w Polsce **zgadywanie,** czy Sejm zabierze się w najbliższych dniach do ostatecznego uchwalenia Konstytucji czy nie.

Obecnie porządek obrad piątkowego posiedzenia Sejmu jest znany. **O Konstytucji w nim mowy niema.** To znaczy, że w piątek marszałek Sejmu może tylko zawiadomić Izbę, że Senat wprowadził do projektu sejmowego poprawki i **przekazać sprawę komisji.** Oczywiście nie jest wykluczone, że z woli sztabu sanacji znajdzie się wtedy z pośród sanatorów wnioskodawca, który stwierdzi, że poprawki Senatu są znane, że badanie komisyjne poprawek jest zbędne, wobec czego możnaby sprawę ubić odrazu. Gdyby kierownictwu sanacji zależało na zaskoczeniu opozycji i **utrzymaniu rocznicy** (26 stycznia), oczywiście mogłoby, regulaminowo rzecz biorąc, sprawę w ten sposób załatwić. O sposobie załatwienia sprawy decyduje bowiem zwyczajna większość, a tę sanacja w Sejmie posiada.

Narazie jednak nic nie wskazuje na to, jakoby sanacja uzyskała już zgodę decydującego czynnika na ustawę, przygotowaną przez Senat. A trudno przypuszczać, że pójdzie ona na ostateczne przegłosowanie projektu **bez uprzedniego upewnienia się co do tego, co o projekcie Konstytucji sądzi marszałek Piłsudski,** posiadający niezwykłą łatwość określenia soczystym językiem wartości takiej czy innej ustawy.

Przypuśćmy jednak, że wszystko to jest ostatecznie przesądzone i że pozostało już tylko formalne przegłosowanie projektu. Wysuwa się wtedy pytanie, **skąd sanacja weźmie w Sejmie kwalifikowaną większość $\frac{2}{3}$ wszystkich oddanych głosów, potrzebnych według art. 125 Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r., jeżeli zmiana Konstytucji ma być ważną?*)**

Sanacja i tu znalazła wyjście. Twierdzi ona bowiem, że uchwalenie w zasadzie zmiany większością $\frac{2}{3}$ głosów w Sejmie i Senacie wymogom Konstytucji uczyniło zadość. **Poprawki Senatu mogą według niej być głosowane w trybie, przewidzianym dla zwykłych ustaw,** to znaczy, że starczy **większość $^{11}/_{20}$.**

Taka interpretacja artykułu 125 Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. **niema najmniejszego uzasadnienia ani w brzmieniu samego artykułu ani w dotychczasowej praktyce parlamentu polskiego.** Tak zwana mała reforma Konstytucji dokonana została w sierpniu 1926 r., a więc po przewrocie majowym. Wtedy **nikomu nawet do głowy nie przyszło, tłumaczyć art. 125 Konstytucji tak, jak go dziś pragnie interpretować sanacja.** Wszystkie czynniki, nie wyłączając tak wtedy jak i dziś decydujących, były co do tego zgodne, że **Konstytucja zmieniona być może ważnie tylko wówczas, jeżeli za zmianą wypowie się większość $\frac{2}{3}$ obecnych na posiedzeniu posłów, względnie senatorów.**

Ale gdyby nawet mogły istnieć jakiekolwiek wątpliwości co do tego, czy na przegłosowanie poprawek trzeba kwalifikowanej większości $^{11}/_{20}$ czy $\frac{2}{3}$ oddanych głosów, to wątpliwości nie może być żadnej, ale to absolutnie żadnej, że **przegłosowanie poprawek nie jest równoznaczne z przyjęciem ustawy w całości.** A na przyjęcie ustawy, zmieniającej Konstytucję, trzeba po myśli artykułu 125 Konstytucji kwalifikowanej większości $\frac{2}{3}$ głosów.

Opozycja, mądra po szkodzie, zmobilizowała obecnie wszystkie swe siły. Nie ulega więc wątpliwości, że **sanacja wymaganą większością rozporządzać nie będzie.** Co wtedy? Nam się zdaje, że

*) Art. 125 ust. I Konstytucji brzmi dosłownie: „Zmiana Konstytucji może być uchwalona tylko w obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów, względnie członków Senatu, większością $\frac{2}{3}$ głosów“.

Budżet Ministerstwa Przemysłu i Handlu

na warsztacie Sejmu.

Poseł Czernichowski twierdzi, że jest lepiej!

Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej komisji budżet ministerstwa przemysłu i handlu referował **pos. Czernichowski** (BB). Zdaniem referenta najzdrowszym organizmem gospodarczym jest dziś Anglja. Francja przeżywa dopiero skutki kryzysu, który gdzieindziej ma się ku końcowi. W Niemczech daje się zauważyć pewien postęp, a St. Zjednoczone po eksperymentach nakręcania konjunktury są obecnie w fazie spadku poziomu gospodarczego. **W Polsce od początku roku gospodarczego znać pewne ożywienie,** wyrażające się we wzroście produkcji i ruchu budowlanym. Jest to **poprawa powolna, ale naturalna,** bez sztucznego nakręcania konjunktury. Po tych uwagach wstępnych referent omówił sytuację w poszczególnych dziedzinach produkcji.

Produkcja wzrasta.

Wydobycie węgla w ciągu pierwszych 9 miesięcy rb. **wzrosło o 1.956 tys. tonn, czyli o 9%.** Wzrost ten spowodowało zapotrzebowanie węgla na cele przemysłowe przy spadku obrotów na rynku prywatnym. Eksport np. do Włoch wzrósł o 60%. **Wzrósł także eksport na rynki zamorskie.** Dużym sukcesem był układ węglowy z Anglją, który umożliwi poprawę cen węgla w eksporcie.

W hutnictwie żelaznem w porównaniu z ub. rokiem nastąpił **wzrost produkcji i zatrudnienia.** Mimo zniżki obecna cena jest jeszcze za wysoka. Zbyt w kraju był również większy, niż w r. ub.

Produkcja ropy naftowej wykazuje w dalszym ciągu powolny **spadek o 2%.**

Ruch budowlany rozwijał się przez cały rok 1934 na znacznie wyższym poziomie, co wywołało **ożywienie szeregu gałęzi życia gospodarczego.** Wskaźnik ogólny budownictwa na rok 1934 w porównaniu z r. 1928 wynosił 48,5%. Objaw ten referent uważa za **niewątpliwy sukces polityki gospodarczej rządu,** który stanowi kluczowe wyjście z kryzysu.

Poprawa gospodarcza najbardziej występuje **w przemyśle metalowym.** Przez cały rok jest tam widoczny **wzrost zatrudnienia, produkcji i zbytu.** Sytuacja **w przemyśle drzewnym** pozostawała przez większą część roku 1934 pod wpływem pomyślnej konjunktury eksportowej do Anglji i Niemiec oraz wzrostu zapotrzebowania wewnętrznego.

W r. 1934 nastąpił **dalszy rozwój nowych form handlu zagranicznego,** będących następstwem ograniczeń, jakie wprowadzają wszystkie nieomal państwa. W okresie 10 mies. roku ub. **eksport polski wzrósł w porównaniu do 1933 wartościowo o 4%, ilościowo o 6%,** podczas gdy eksport światowy w tym czasie spadł. **Saldo dodatnie w ciągu 9 mies. wynosi 86,5 milj.**

Korzystnym objawem jest wzrost naszego eksportu na rynku zaoceanicznym przy spadku procentowym na rynki europejskie. Jest to szczególnie ważne dla równowagi naszego bilansu.

Wreszcie referent stwierdza, że **Polska nie wzięła udziału w wyścigu wzajemnych ograniczeń wymiany międzynarodowej.** Przeciwdziałała jedynie konsekwencjom tych ograniczeń.

Co się tyczy handlu wewnętrznego, to **obroty handlowe wzrosły w znacznej większości artykułów, natomiast wartość ich jest często mniejsza niż przed rokiem,** przy mniejszej ilości zbytu. W naszej gospodarce **zagadnieniem kapitalnem jest dalsza zniżka cen.** Przed przemysłem otwarte jest zagadnienie **zniżki kosztów produkcji,** a przed handlem **obniżki kosztów pośrednictwa.** Możliwości obniżkowe nie zostały wyczerpane i należy w tej dziedzinie zrobić wszystko, co jest możliwe do spełnienia.

Najmniej uwagi poświęcił referent rzemiosłu. Uważa on, że sytuacja rzemiosła wykazuje stabilizację przy nieznacznem zwiększeniu produkcji w grupie odzieżowej i budowlanej.

Omawiając cyfrowe dane budżetu, referent zaproponował **podwyższyć subwencje na popieranie żeglugi morskiej** o 500 tys. zł do sumy 3 miljony 600 tys., następnie proponuje **podwyższyć dotacje na popieranie rozwoju rybołówstwa oraz handlu i przemysłu rybnego** z 300 tys. do sumy 580 tys.

Na rozwój produkcji przemysłowej przeznacza się 9 milj., na popieranie produkcji pionierskiej — 3.700 tys., na popieranie organizacyj i obrotów handlowych — 6.250 tys. itd.

Omawiając **sprawę rozbudowy Gdyni** referent stwierdził **stały wzrost obrotów portowych.** Rok 1934 był okresem dalszego rozwoju technicznego portu.

Przechodząc do **przedsiębiorstw ministerstwa,** referent podkreślił, że ogólna suma wpłat do skarbu państwa zmniejszona jest o 591 tys. zł.

Kartele przemysłowe

wstrzymują normalny rozwój życia gospodarczego.

W dyskusji pos. **Rybarski** (Kl. Nar.) zaznaczył, że zniżka cen jest bardzo niedostateczna **i główne zamierzenie zmniejszenia rozpiętości cen nie zostało dokonane,** wobec czego wszelkie inne sukcesy bledną. Następnie mówca poddał ostrej krytyce działalność karteli i politykę rządu wobec przemysłu skartelizowanego.

Co się tyczy zmniejszenia kosztów produkcji, to **należy zacząć od zmniejszania uposażeń na kierowniczych stanowiskach.**

Pos. **Langer** (Lud.) uważa, że **czynnik przemysłowy przytłacza interesy rolnictwa.** Głos rolnika w polityce ekspor-

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Ameryka zabiera Europie kruszce.

W angielskim porcie Southampton załadowano na okręt potężny ładunek 12 tysięcy sztab srebra, które odeszły do Nowego Jorku. W ten sposób zapasy kruszcowe biednej Europy przejmuje zachłanna Ameryka.

sanacja układem sił na terenie Sejmu zupełnie się nie przejmuje. **Jeżeli tylko** czynnik decydujący da do zrozumienia, że zgadza się na projekt, **projekt Konstytucji zostanie przegłosowany,** a rzeczą interpretacji będzie „uspokoić sumienia“ co do ważności uchwały.

To jednak sprawy nie wyczerpuje. Po zmianie Konstytucji pozostanie jeszcze **zmiana ordynacyj wyborczych do Sejmu i Senatu.** Jakie zmiany te przyjmą formy, o tem dziś nikt nie wie. Wiadomo tylko, że w tej chwili **przygotowuje się w sanacji kilka projektów.** Jedni chcą mieć jednomandatowe okręgi wyborcze, przyczem nie wiadomo, czy o wyborze kandydata decydować będzie większość zwyczajna (jak w Anglji) czy też większość absolutna (jak przed wojną w Rzeszy niemieckiej), inni chcą wprowadzić system, przypominający sposób głosowania, zastosowany przy ostatnich wyborach samorządowych (skreślanie nazwisk); jeszcze inni pragną podobno z organizacji wyborów zupełnie wykluczyć partje a do zgłaszania kandydatów uprawnić korporacje gospodarcze i samorządowe. Jak pomysł ostatecznie przyjmie formę prawną, o tem **zadecyduje nie tyle interes kraju, ile pytanie, który system najlepiej zabezpieczy pomyślny dla obecnego reżimu wynik wyborów. Wola narodu w tym wypadku tak samo, jak przy zmianie Konstytucji, nie będzie odgrywać roli. Niestety!** (b)

Budżet Ministerstwa Handlu i Przemysłu

(Ciąg dalszy).

towej jest stale pomijany przy równoczesnem rozpasaniu się przemysłu kartelowego, któremu patronuje ministerstwo.

Zwraca uwagę, że **wyżsi urzędnicy ministerstwa zajmują po kilka posad i w rezultacie zarabiają oni więcej, niż pan minister.** Powołuje się przytem na sprawozdanie Najw. Izby Kontr. Państwa.

Ubolewa następnie, że np. **w handlu pomarańczowym spotyka się tylko nazwiska żydowskie.**

W obronie rzemiosła.

Ks. Szydelski (Chrz. Społ.) całe swoje przemówienie poświęcił **sprawom rzemiosła.** Stwierdził on, że **rzemiosło polskie chyli się ku zupełnej ruinie.** W warsztatach szewskich np. obroty spadły o 80% w porównaniu z rokiem ub. Podobnie ma się sprawa w krawiectwie i stolarstwie. Rzemiosło żydowskie korzysta z pomocy różnych kas, zasilanych nawet z zagranicy, a **dla Polaków sytuacja jest tragiczna.** We Lwowie np. na 220 piekarzy żydów, jest tylko 22 chrześcijan, warsztatów szewskich żydowskich w tymże Lwowie jest 65% itd. **Mówca potępił konkurencję, jaką stwarzają szkoły zawodowe i państwowe zakłady np. zakłady więzienne.** Również warsztaty, uruchamiane przez samorządy miejskie, obniżają możliwość zarobkowania wśród rzemieślników. Ciężka sytuacja rzemiosła, ograniczająca pracę w warsztatach tyko do pracy samych właścicieli, jest powodem zalewu rynku przez fuszerkę, jaką uprawiają bezrobotni czeladnicy.

Ministerstwo winno wydać **zarządzenia, któreby szły po linji obrony warsztatów rzemieślniczych.** Należałoby na potrzeby rzemiosła uruchomić w ministerstwie jakieś subwencje.

Po wyczerpaniu dyskusji zabrał głos **p. minister Rajchman,** który oświadczył, że **nadzieja na poprawę położenia gospodarczego jest obecnie już lekko uzasadniona.**

Poglądy min. Rajchmana na sytuację podamy szczegółowo w jutrzejszym numerze.

—::—

Kasiarze ograbili bank w Łodzi

Ubiegłej nocy dokonano w Łodzi włamania do domu bankowego Hieronima Schiffa przy ul. Piotrkowskiej. Włamywacze **po obezwładnieniu dozorcy** rozpruli kasę, z której **zabrali 11.000 zł.** Większej, nowoczesnej kasy, w której znajdowało się około 100.000 zł, nie zdołali rozbić.

sunięciami wojewody Grażyńskiego. Opozycja, głośno protestując — opuściła salę.

Japończycy rozpoczęli atak na Czahar?

Pekin, 23. 1. (PAT) Według informacyj ze źródeł chińskich, w środę rano **Japończycy rozpoczęli kroki zaczepne, bombardując Czahar.** W akcji wzięła udział artylerja i samoloty. Kawalerja i piechota japońska posuwa się rzekomo w kierunku Tuszitkau. Wojska chińskie stawiają zaciekły opór.

Poselstwo japońskie w Pekinie twierdzi, iż **niema żadnych informacyj w tej sprawie.**

Coraz gorzej dzieje się paskarzom pomarańczowym

150 spraw karnych.

Warszawa. Stosownie do polecenia min. spraw wewn., władze administracyjne energicznie zwalczają wszelkie próby wyzysku ludności przez niesumiennych sprzedawców pomarańczy.

W dniach ostatnich w Warszawie skierowano do sądów grodzkich 30 spraw za sprzedaż po wygórowanych cenach (lichwa żywnościowa), zaś w 104 wypadkach nieujawniania cen na pomarańcze, sporządzono doniesienia, celem wymierzenia kar administracyjnych.

Do środy w 35 wypadkach kary te zostały już wymierzone.

Wstrząsy podziemne na Śląsku

W nocy z wtorku na środę odczuto na Śląsku **w okręgu Katowic** szereg wstrząsów podziemnych. Wstrząsy te żadnych szkód na kopalniach nie wyrządziły. Według opinji miarodajnych sfer górniczych wstrząsy te pozostają w związku z pierwszym, który w dniu 18 stycznia rb. spowodował katastrofę na kopalni „Wujek“, a siedliskiem i powodem ich jest **pękanie mocnych i grubych warstw piaskowca nad wydobytemi pokładami węgla.**

Każdy z tych wstrząsów trwał około jednej sekundy. Wypadków z ludźmi nie było.

Pociąg pędził bez maszynisty

Londyn, 24. 1. Z szybkością 110 na godz. jechał pociąg pośpieszny Londyn—Leicester **przez całych 40 km., a nikt nie wiedział, że pociąg jedzie bez maszynisty.**

Straszliwa w swych skutkach tragedja rozegrała się w chwili, gdy maszynista wszedł na wóz z węglem, celem nabrania opału. W tym momencie pociąg przejeżdżał właśnie pod mostem, którego **przęsła odcięły maszyniście głowę.** Pociąg jechał dalej.

Na lokomotywie znajdował się tylko palacz, który przez kilka chwil nie wiedział o wypadku. Gdy wreszcie zobaczył pokrwawione zwłoki maszynisty, pozbawione głowy, uległ silnemu atakowi nerwowemu. Dopiero po przyjściu do przytomności **zatrzymał pociąg, zapobiegając w ten sposób okropnej katastrofie.**

Wybuch w kopalni.

Havana. (PAT). W jednej z kopalń asfaltu nastąpił z niewiadowych przyczyn niezwykle silny wybuch, wskutek którego 6 robotników zginęło na miejscu.

Katastrofy statków japońskich

Tokio, 23. 1. (PAT) W pobliżu portu Horiszima jeden ze statków japońskich dostał się w strefę sinej burzy i zatonął. **11 członków załogi zginęło.**

Inny statek japoński, zdążający do jednego z portów na wyspie Hokkaido **został zaskoczony przez tajfun i również zatonął. Zachodzi obawa, że 9 członków załogi znalazło śmierć w falach oceanu.**

Grudziądz uczcił 15-lecie wyzwolenia.

Grudziądz, 24. 1. (tel. wł.). Dzień wczorajszy poświęcony był **obchodowi 15-lecia wyzwolenia Grudziądza.** Jak przd 15-tu laty, punktualnie o godz. 14 odbyło się **uroczyste wejście oddziałów wojskowych do miasta.** Moment ten był najważniejszym punktem uroczystości.

W godzinach wieczornych [illegible] się w Teatrze Miejskim **okolicznościowe prz[illegible]stawienie.** Całe miasto przybrało odświętną szatę, tonęło w chorągwiach i zieleni.

Anglja za dozbrojeniem Niemiec.

Francja żąda nowych gwarancyj bezpieczeństwa.

Paryż, 24. 1. (PAT). Prasa francuska coraz więcej zajmuje się bliskiemi już rozmowami londyńskiemi, do których przywiązuje dużą wagę.

„Nigdy jeszcze, od czasu zawarcia traktatu wersalskiego — pisze „L'Oeuvre“ — poglądy francuskie i angielskie na sprawę zbrojeń w Europie nie były tak zgodne, jak obecnie. Dowodem tego będzie fakt, że **Flandin i Laval otrzymają w Londynie propozycje dotyczące gwarancyj bezpieczeństwa powszechnego.**

Formuła, którą przedstawić ma Londyn, jest następująca: Byli sojusznicy oświadczą Lidze Narodów, że — ich zdaniem — pewne klauzule traktatu wersalskiego nie powinny już działać przeciwko niektórym sygnatarjuszom traktatu, **pod warunkiem, że sygnatarjusze ci zwrócą się do Ligi Narodów o załatwienie sprawy zwolnienia ich od wykonywania postanowień tych klauzul,** przyczem samo przez się zrozumiałe jest, że staną się oni znowu czynnymi członkami Ligi.

„Echo de Paris“ zamieszcza podobną informację, zaznaczając, że przystąpienie Francji do tego projektu zależeć będzie przedewszystkiem od gwarancyj angielskich, następnie od ustalenia, że reorganizacja francuskich sił obronnych przeprowadzona będzie w stopniu minimalnym, przedewszystkiem zaś **od opinji pozostałych państw sojuszniczych.** „Strona niemiecka — pisze dalej dziennik — **wykazuje zły humor.** Rezultatem takiego stanu umysłów będzie **dalsze zbliżenie pomiędzy Anglją a Francją** w momencie rozmów londyńskich.

Jako warunki wymienia „Echo de Paris“ podpisanie paktów wzajemnej pomocy z Niemcami lub bez nich, reorganizację francuskich sił obronnych i wzmocnienie Locarna oraz zobowiązań Anglji do niezwłocznego zaangażowania wszystkich jej sił w razie gdyby granica Renu została pogwałcona.

Według „Excelsiora“, Mac Donald i John Simon nie będą domagali się, **aby Francja zobowiązała się do wejścia na drogę awanturniczą w sprawie długów wojennych,** waluty, bezpieczeństwa i rozbrojenia. Należy sądzić, że oba rządy przystąpią w najściślejszej harmonji do szerokiej wymiany poglądów w celu uczynienia jeszcze bardziej skutecznej akcji dyplomatycznej w porozumieniu ze wszystkiemi rządami — zwolennikami konsolidacji pokoju, niezbędnego dla ekonomicznej i finansowej odbudowy Europy.

Dokąd zmierza Rosja?

Wiedeń, 24. 1. O nowej aktywności sowieckiej polityki zagranicznej donosi korespondent moskiewski „Neue Freie Presse“ zaznaczając przedewszystkiem, że dyplomacja sowiecka nie odnosiła się zbytniem zaufaniem do rokowań rzymskich, nie mogąc również patrzeć spokojnie na próbę jednoczenia się Europy, tudzież na tworzącą się tem samem możliwość frontu przeciw-sowieckiego.

Sowiecka opinja publiczna zaniepokojona jest również możliwością ponownego wypłynięcia paktu czterech, co do którego Rosja zajęła od samego początku stanowisko odmowne.

Dziennik twierdzi, że usiłowania Rosji zmierzać będą obecnie do szukania ponownej drogi w kierunku na Warszawę i to mimo dobrych stosunków z Paryżem, zwłaszcza, że zbliżenie sowiecko-francuskie zapoczątkowane zostało właściwie zbliżeniem sowiecko-polskiem. Rosja sowiecka zajmuje podobnie jak Polska odmowne stanowisko wobec paktu czterech, wobec czego **kwestja zbliżenia sowiecko-polskiego ma się stać znowu aktualną (?)**

Równocześnie jednak interesuje się Moskwa także Pragą zamierzającą żyć z nią w dobrych stosunkach. Pierwszą jaskółką tych prób była wycieczka dziennikarzy czeskich do Rosji. Dziennik zaznacza także, że dla Sowietów nie istnieje idea panslawizmu, nietylko ze względu na ideologję komunistyczną, ale także z uwagi na wewnętrzną strukturę Rosji. **Rosja pragnęłaby chętnie poruczyć Czechosłowacji odgrywanie pierwszej roli wśród państw słowiańskich (?!).**

W najbliższym czasie przeprowadzone zostaną ważne rozmowy pomiędzy Moskwą, Rzymem i Paryżem w których dyplomacja sowiecka dążyć będzie do przeforsowania swego poglądu na przyszłe ukształtowanie się Europy. Równocześnie jednak starać się będą Sowiety o zapobieżenie wszelkim **takim konstelacjom politycznym, w którychby państwa europejskie miały się pojednać ze sobą bez współudziału Rosji.**

*

W doniesieniu pisma wiedeńskiego fakt zbliżenia się Rosji do Czechosłowacji i nadzieje z tem związane są bezsporne. Inaczej przedstawia się sprawa z Polską, którą polityka sowiecka pragnie raczej okrążyć, właśnie przez sojusz z Czechami i oderwanie Rumunji

Kronika telegraficzna.

Katowice, 24. 1. (tel. wł.) Ojciec św. zamianował prepozytem kapituły katedralnej śląskiej na miejsce zmarłego ks. prałata Skowrońskiego — ks. biskupa-sufragana Teofila Bromboszcza.

Poznań, 24. 1. (Tel. wł.). Ks. Kardynał Prymas August Hlond zatwierdził nowy statut Związku Kapłanów „Unitas“, nadał temu związkowi kościelną osobowość prawną oraz pobłogosławił jego zadaniom i działalności.

W Bułgarji zanosiło się na przewrót republikański

Wiedeń, 24. 1. Na temat nagłej dymisji gabinetu Georgiewa donoszą z Sofji sensacyjne wiadomości, wedle których król **Borys był zmuszony do obalenia gabinetu Georgiewa, zwłaszcza że Georgiew dążył jawnie do przewrotu republikańskiego w Bułgarji.**

W nocy na 21 stycznia dom, w którym mieszkał Georgiew, został nagle otoczony przez wojsko. Georgiewowi zakazano opuszczać mieszkanie, telefon zaś jego wyłączono.

We wtorek w południe zjawił się w jego mieszkaniu posłaniec królewski **i wręczył mu do podpisu prośbę o dymisję całego gabinetu, którą Georgiew podpisał.**

W obronie autonomji Śląska

Sanatorzy przeszkadzają.

Dnia 23 bm. w Chorzowie odbył się wiec, zwołany przez **Chadecję** pod hasłem **„Obrony autonomji śląskiej“.** Po zagajeniu przez posła **Broncela** zabrał głos **pos. Tempka,** który podkreślił dodatnie cechy autonomji. W czasie przemówienia posła Tempki sanatorzy zaczęli przeszkadzać. Sanatorzy wysunęli rezolucję, wyrażającą solidarność z po-

List z Paryża.

Tajemnice kulisów.

Rzeczywiste cele polityki Trzeciej Rzeszy.

(Od własnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego".

Paryż, w styczniu.

Jesteśmy świadkmi zjawiska, które zresztą przewidywaliśmy dawno w naszych listach paryskich: **rozstrzygnięcie plebiscytu w Zagłębiu Saary wzmocniło w olbrzymiej mierze aktywność polityki niemieckiej, zmierzającej do nieokreślonego bliżej porozumienia z Francją. Chodzi tu o rozmowy bezpośrednie, o „uregulowanie przyszłej linji politycznej, zgodnie z interesami pokoju i podstawowemi warunkami rozwoju narodu niemieckiego".** Narodowa prasa francuska zwraca słuszną uwagę, że nie wiadomo, jak nad Sprewą pojmują te **„podstawowe warunki rozwoju „Niemiec".** Hitler rezygnuje już po raz piąty ze wszystkich pretensyj do Alzacji i Lotaryngji. W historycznem oświadczeniu, złożonem bezpośrednio po plebiscycie, wyraził się, że „pomiędzy Francją a Niemcami niema żadnych sporów terytorjalnych". **Dlaczego** — pytają w Paryżu — **kanclerz nie uznał za stosowne powiedzieć jasno i otwarcie, że także pomiędzy Niemcami i Polską niema sporów terytorjalnych, że tak, jak Niemcy rezygnują z francuskiej Alzacji, tak samo nie żywią żadnych pretensyj do nawskroś polskiego Pomorza?**

Incydent z ambasadorem Rzeszy w Waszyngtonie był charakterystyczny. W interwiewie z dziennikarzami w Atlanta wyraził się on, **„że po obaleniu status quo w Saarze, trzeba się starać o zniknięciu status quo w Austrji i na Pomorzu".** Na trzeci dzień wskutek polecenia swojego rządu ogłosił sprostowanie, twierdząc, że dziennikarze amerykańscy źle zrozumieli jego intencje. **„Ci tylko z nas,** — pisał — **którzy podróżowali w Prusach Wschodnich i widzieli okaleczenie naszego kraju przez stworzenie „korytarza" polskiego, mogą zrozumieć doniosłość ofiary, poniesionej przez Niemcy w celu pokojowego rozwiązania jątrzącej sytuacji".**

Ofiary? Pomorze jest w tej samej mierze polskie, jak Saara niemiecką. Jeżeli może być mowa o „ofierze", to raczej należałoby mówić tu o ustępliwości Polski, która mimo że południowy obszar Prus Wschodnich jest etnograficznie polski a historyczne prawa Niemiec do tego terytorjum mogłyby ulegać poważnemu zakwestjonowaniu, nie wysuwa żadnych pretensyj pod adresem swego zachodniego sąsiada, przeciwnie, stara się o jak najdalej idącą normalizację stosunków z Berlinem.

Ku czemu zmierza polityka niemiecka?

Oficjalne enuncjacje powtarzają aż do znudzenia zapewnienia o „pokojowych dążnościach Trzeciej Rzeszy". Jeżeli się wysuwa żądanie równouprawnienia wojskowego, to jedynie i wyłącznie ze „względów obronnych".

Są to bardzo piękne deklaracje, nie mówiące jednak nic a nic. **Nie było jeszcze dyplomacji, którąby miała inne cele, jak „nawskroś pokojowe".** Tak samo jak nie było ani „broni ofenzywnej", ani „wojny zaczepnej". Wszystkie były obronne. Wilhelm II, grożąc stale wojną i twierdząc, że Niemcy posiadają „proch suchy", kończył każdą swoją mowę zapewnieniem o swych nawskroś pacyfistycznych tendencjach. Dlatego też należy przyznać raczej słuszność tym organom prasy francuskiej, które zamiast entuzjazmować się jak np. „La Presse", wyciągniętą ku Francji ręką do zgody, wolą rzucić snop światła na kulisy i bliżej przyglądnąć się tyglom, w których gotują się odwary polityki berlińskiej.

Takie niedyskretne problemy poruszają niedawno wydane pamiętniki anonimowego generała Reichswehry, p. t. „Od Weimaru do chaosu", uzupełnione obecnie drugim tomem p. t. „Godzina Hitlera". Autorem tych pamiętników jest w części gen. Bredow, rozstrzelany dnia 30 czerwca, w części jeden z jego oficerów ordynansowych. Książka niezwykle ciekawa. Z każdej strony przebija się duch oficera pruskiego, do którego wyobraźni przemawia bardzo żywo ideał wielkich, potężnych Niemiec, sprawujących hegemonję nad Europą. Ale z metodami hitleryzmu się nie zgadza, krytykując ostro zbytnią ustępliwość wobec Führera generałów von Blomberga i Reichenau'a. Nie znaczy to jednak, aby korpus generalski Reichswehry miał otwarcie zwalczać Hitlera:

„Będziemy trzymali się — czytamy — **na uboczu. Będziemy ustępowali w sprawach drugorzędnych, ażeby tem silniej wzmocnić nasze pozycje... W tym celu będziemy wysuwali Hitlera coraz to bardziej na pierwszy plan.** W ten sposób zaspokoi się jego próżność. Damy mu wszelkie pozory nieograniczonej władzy... Najważniejszem jest nie to, czy Hitler będzie stał na świeczniku Niemiec, ale to, czy zdołamy utrzymać w swym ręku wszystkie nici wielkiej polityki, mając przed oczyma cel jeszcze daleki... Jeżeli w swojej dumie i zarozumiałości kanclerz nie będzie zdawał sobie sprawy z naszej gry, tem lepiej dla nas i dla Niemiec...

Stronnice poświęcone wewnętrznej polityce niemieckiej są bardzo starannie udokumentowane i niezwykle interesujące. Powrócimy do nich w najbliższym czasie. Teraz jednak zacytujemy tylko te ustępy, które się wiążą bezpośrednio z wielkiemi zagadnieniami polityki zagranicznej. 6 lutego 1933 r. odbyła się wielka narada wojskowa w obecności Hitlera. Kanclerz wygłasza swój pogląd na sytuację europejską i cele polityki niemieckiej w obecnym okresie. Poglądy Hitlera idą po linji gry na zwłokę. **„Należy zyskać na czasie. Musimy się starać prowadzić politykę niezwykle umiarkowaną, aż do chwili, kiedy Niemcy będą należycie silne. Nadchodzi okres dla nas wysoce niebezpieczny, w którym przeciwnicy Rzeszy będą zdawali sobie sprawę z istotnych celów naszej polityki. Zadaniem naszem będzie skrócenie tego okresu do minimum.** Jest to okres przejściowy, najwyżej dwóch lat."

A teraz istotne cele Trzeciej Rzeszy: **„Byłoby zupełnie błędne liczenie** — mówił kanclerz — **na możliwość przyznania nam podstawowych praw racjonalnego rozwoju, zanim państwa nas otaczające nie poczują noża na gardle. Musimy być dostatecznie silni, ażeby stawić opór jednocześnie Francji i Belgji na Zachodzie, a Polsce i Czechosłowacji na Wschodzie. Francja jest przeciwnikiem nieprzejednanym. Usiłowania zbliżenia przez nas podjęte, będą miały charakter wyłącznie taktyczny. Prędzej czy później nastąpi między Niemcami a Francją nieunikniony konflikt. Inaczej przedstawia się rzecz z Anglją. W stosunku do Londynu będę prowadził taką politykę, jaką prowadził Stresemann w stosunku do Francji."**

Generał Reichswehry robi tu uwagę, że stanowisko Hitlera jest słuszne; stara się o zyskanie na czasie, aby tem staranniej przygotować uderzenie.

Ale idźmy dalej.

Dnia 18 lutego Rosenberg, szef biura politycznego partji, na rozkaz Führera, wręcza generałom memorandum, w któ-

Nowy gmach parlamentu w Abisynji.

Abisynja dostała nowy budynek sejmowy. Objęcie go przez rząd nastąpiło bardzo uroczyście. Asystował temu aktowi, który odbył się w stolicy Addis Abeba, sam cesarz Hailie Selassie I. Jest to ten salutujący pan w białym burnusie. Niedużo majestatu ma on w swej powierzchowności. Podobny jest raczej do południowo-amerykańskiego cyrkowca.

Ludwik Kappeller. (20

Droga w skalnej ścianie

POWIEŚĆ.

Przełożyła Marja Sandoz.

(Ciąg dalszy).

Jan słuchał ze zdumieniem tego uroczystego wstępu i obserwował przyjaciela pokryjomu. Lecz Jerzy unikał jego spojrzeń i spacerował niespokojnie po pokoju. Nie mógł zatem dojrzeć jego twarzy gdy mówił.

Jan przypominał sobie jeszcze dokładnie jego słowa:

— My jako lekarze wiemy o tem najlepiej. Każdemu z nas może się każdej chwili przytrafić coś ludzkiego. Trzeba zatem wszystkie sprawy mieć w porządku. Nie mam nikogo, komubym mógł tak zaufać jak tobie.

Zrobił pauzę i szukał dalszych słów: Mam do wyrównania pewien dług...

Jan zerwał się i chciał mu przeszkodzić.

— Nie, nie Janie, nie o tem myślę. Dług zaciągnięty wobec ciebie nie dręczy mnie, zrobiłeś to chętnie i możesz się bez tego obejść. Pomimo tego... Nie, to zupełnie co innego. Nie mówiłem ci o tem nigdy. To laboratorjum, ten dom, moje studja, wszystko to kosztowało sumy, których posiadanie zawdzięczałem jednemu z moich dalekich krewnych. Nie mogę go oszukać wzamian za jego dobroć, pełną wyrozumiałości. Może będę kiedyś w możności zwrócić mu wszystko. Lecz przedtem mogłoby coś zajść, co mi w tem przeszkodzi. Dlatego...

Jerzy podszedł do biurka i wyjął zeń kilka papierów.

— Dlatego proszę cię, Janie, gdyby mi się co stało, musisz to za mnie uregulować. Tu masz wszystko spisane. Ubezpieczenie na życie nie wystarczy w zupełności. Trzeba będzie sprzedać dom, a może i narzędzia, gdyż wszystko, co posiadam, nie należy właściwie do mnie, tylko do owego krewnego. I dlatego proszę cię o oddanie mi tej przyjacielskiej przysługi.

Jan chciał coś powiedzieć.

— Daj spokój, Janie. Chcesz mi udowadniać, że moja ostrożność jest zbyt daleko posunięta. Ale nigdy nie jest się zbyt ostrożnym. Żyje się też o wiele spokojniej, gdy się jest każdej chwili przygotowany do odejścia... A zatem proszę cię nie pytaj o nic i nie rozmyślaj nad tem wszystkiem. Jest to jedynie ostrożność na wypadek jeden z wielu, nic więcej.

Jan nie odpowiedział nic i zabrał papiery.

— A premje z sumy ubezpieczeniowej zachowaj, Janie, dla siebie: nie, nie mów nic. Niepokoiłbym się gdybyś ty... A teraz, Janie, daj mi swoją rękę. Nikt nie śmie dowiedzieć się o tej rozmowie.

Stanął przed nim i wyciągnął rękę. Na palcu jego zabłysło coś i obaj równocześnie spojrzeli na pierścionek.

— To moja jedyna własność — rzekł Jerzy — spadek po mojej matce, to chciałbym zabrać z sobą!

Potem pożegnał Jana ze szczególnym pośpiechem.

Jan przypomniał sobie dokładnie jego słowa. Pytał go jeszcze, czy nie mógłby zrobić czego dla niego, ponieważ widzi, że jest przepracowany, mógłby może jako doktór... Ale Jerzy potrząsnął głową: „Zejdź mi ze słońca! To jedyna rzecz jaką możesz jeszcze zrobić dla mnie!" I na wargach zaigrał mu dziwny uśmiech.

Jan wyszedł niechętnie. Jako doktór byłby mu przepisał zmianę miejsca pobytu i ruch na świeżem powietrzu a może jeszcze łagodny środek uspokajający nerwy. Jako przyjaciel musiał milczeć.

W zamyśleniu wędrował przez dzielnicę willową. Niepokój Jerzego przeniósł się na niego najwidoczniej. Włóczył się po samotnych ścieżkach, po lesie i miał już ochotę zawrócić do Jerzego. Lecz gdy doszedł do małej nizinki, poza którą ocieniony drzewami stał jego domek, zobaczył podnoszącą się z komina cienką smugę dymu. Uspokoił się, że Jerzy przygotowuje sobie posiłek i zawrócił ku miastu.

Po drodze poczuł ochotę na jakiś trunek. Wstąpił do małej cukierenki, zamówił mocnej czarnej kawy i wlał do niej duży kieliszek rumu. Potem poszedł dalej, spoglądając często w niebo, na którem dojrzał parę wełnistych chmurek. I nagle zrozumiał niepokój ich obu: w powietrzu był föhn! Wiatr ten jest najniebezpieczniejszym budzicielem napięć elektrycznych w człowieku. Wiedział to od Jerzego, a poza tem doświadczył tego sto razy na sobie.

Lecz tego popołudnia trzynastego lipca fakt, że nadciąga föhn, uspokajał go dziwnie. Nie potrzebował rozmyślać: niesamowite zachowanie Jerzego wyjaśnione było w zupełności.

Pojechał wkońcu tramwajem do domu, postanawiając, że nazajutrz zatelefonuje przed południem do Jerzego i zapyta, jak się miewa. Panowanie föhnu nie trwało tu na dolinach zwykle dłużej niż parę godzin. Rzeczywiście wieczorem ochłodziło się, a w nocy przyszła burza z ulewą. Pomimo huku grzmotów Jan spał doskonale. Już podczas ubierania się wyczekiwał telefonu od Jerzego; znał go dobrze i wiedział, że skorzysta z pierwszej sposobności, żeby wyjaśnić mu wczorajsze dziwne zachowanie. Ale telefon milczał, może Jerzy pracował długo i zaspał teraz. Nie chciał mu przeszkadzać bez ważnej przyczyny.

Siadł do śniadania i wertował gazetę. Nagle dostał jakby obuchem w głowę a gazeta wysunęła mu się z drżących rąk. Jerzy zginął. Zdarzyło się to widocznie wkrótce po ich rozstaniu. Wieczorem zaalarmowano straż pożarną, która zastała już tylko dogasające zgliszcza. Dom spłonął aż do fundamentów a pośród pogiętych i napół stopionych metalowych narzędzi znaleziono zwęglone zwłoki ludzkie.

(Ciąg dalszy nastąpi).

rem w taki sposób określa się cele, do których należy dążyć:

1. Rozbicie hegemonji francusko-polskiej w Europie i dążenie do rozluźnienia węzłów między państwami Małej Ententy.

2. Stopniowe dążenie do anulacji Traktatu Wersalskiego.

3. Powrót do Niemiec zrabowanych terytorjów na Zachodzie, na Wschodzie i na północy. Odzyskanie suwerenności nad niemiecką Austrją, nad niemieckiemi częściami Holandji, Szwajcarji, Czechosłowacji i Włoch.

4. Wreszcie osiągnięcie dawnej hegemonji, przez odzyskanie kolonij niemieckich.

Z programem tym autor książki zasadniczo się zgadza, wysuwając jednakże przeciwko Rosenbergowi zarzuty natury technicznej. Plan ten nie jest do zrealizowania na drodze pokojowej. Należy się więc przygotowywać do wojny. Z drugiej strony, generał Reichswehry wyraża przekonanie, że państwa europejskie nie są takie niemądre, jak się to wydaje w Niemczech i nie będą czekały, aż Trzecia Rzesza uzbroi się od stóp do głów. Nadzieje na rozbicie frontu sojuszników są zawodne. Cała ta polityka wydaje się mu niezupełnie realną.

Ale w miarę rozwoju wypadków politycznych, zmienia generał pruski swe zdanie. Pod datą 10 marca 1933 r. pisze:

— Francuski minister spraw zagranicznych, Paul Boncour mówił wczoraj w izbie. To było rzeczywiście zastraszające w swojej naiwności. To miłość pokoju, która prowadzi w prostej linji do wojny. Paul-Boncour nie ma oczywiście pojęcia o tem, co dzieje się w Niemczech. Naprawdę, chwilami się ma wrażenie, że Francuzi zasłużyli na coś lepszego!

Tak według opinji generała pruskiego przedstawiały się stosunki w 1933 r. Dzisiaj, kiedy ze strony Hitlera podejmowane są starania o zbliżenie do Francji, narodowa prasa francuska zwraca słuszną uwagę, że wielką część swego planu zdołał brunatny kanclerz już zrealizować.

— Generał niemiecki — pisze Pierre Bernus — wyrażał nam swoją litość Tak, rzeczywiście Francja zasługuje na coś lepszego. Ale jeżeli tok wydarzeń nie ulegnie zmianie, pewnego dnia ktoś z jeszcze większą słusznością będzie mógł się nas zapytać: Dlaczegoście dopuścili do katastrofy?

Dr. Tad. Kiełpiński.

Przemówienia prokuratorów i obrońców w procesie łódzkim.

Zajścia nie były przypadkowe. — Konieczność ruchu antysemickiego. — W piątek wyrok.

Łódź. (PAT). Po wznowieniu rozprawy, zabrał głos prok. Kozłowski, podkreślając na wstępie, że zarzuty, postawione oskarżonym, są prawdziwe. Stwierdzili to świadkowie oskarżenia.

Zkolei zabrał głos prok. Karski, stwierdzając, że zajścia w dniu 3-cim maja **nie były przypadkowe,** lecz **następstwem działalności oskarżonych.** Opierając się na danych, dostarczonych przez przewód sądowy, prokurator stwierdza winę oskarżonych i w zakończeniu domaga się dla nich kary.

Przemawiali jeszcze obrońcy adw. Szwajdler, adw. Stypułkowski i adw. Rembieliński, wznosząc o uniewinnienie oskarżonych.

Wczoraj w dalszym ciągu procesu przeciwko 19 członkom stronnictwa narodowego przemawiali obrońcy, przyczem wszyscy wnosili o uniewinnienie swoich klientów. Adw. Klikar w swojem przemówieniu obrończem **uzasadniał konieczność ruchu antysemickiego, powołując się na przykład Niemiec.**

Po przemówieniu adw. Pełki, który bronił w krótkich słowach oskarżonego Warchoła, sąd zarządził półgodzinną przerwę.

Po przerwie południowej w procesie przeciwko działaczom i przywódcom stronnictwa narodowego, przemawiali dalej obrońcy adw. Brzeziński, adw. Zieliński i adw. Nowodworski, wznosząc o uniewinnienie oskarżonych.

Mowa adw. Nowodworskiego.

Po zarządzonej przez sąd przerwie zabiera głos adwokat Nowodworski. Wysoki sądzie, rozumiem doskonale jak trudne jest zadanie, które na mnie włożyli koledzy, aby cykl przemówień zamknąć ostatniem słowem. Trudne to jest z trzech powodów, po pierwsze uwaga ludzka ma swój kres pojemności i wy panowie sędziowie jesteście zmęczeni. Po drugie jak trudno nie powtarzać tego, co było powiedziane, po trzecie to jest proces niewątpliwie, że tak powiem, czystej krwi polityczny. I mnie, który jestem czynnym politykiem i adwokatem, trudno jest opuścić tę platformę polityczną, a ograniczyć się w słowach, w których polityka nie będzie mieć dostępu do obrony. Jeśli wykroczę w czemkolwiek, będzie to tylko lapsus linguae. Jako adwokat powiedziałem, że do tej sali polityka dostępu nie ma. Byłoby to pięknem i słusznem tłumaczeniem, ale sala jest w mieście, w którem prądy polityczne nurtują, zwalczają się wzajemnie, w mieście, które od r. 1905 zna i wie, co to są walki polityczne. I dlatego chociaż wy, panowie sędziowie, wy, panowie oskarżyciele, i my obrońcy powinniśmy myśleć o czystej sprawiedliwości, to jednak mimowoli polityka między szczeliny ku nam się przedziera. Jeżeli tedy proces niniejszy jest procesem politycznym i miara sądzenia powinna być inna.

Mówiono często, że my uzurpujemy sobie monopol na patrjotyzm. Byłaby to z jednej strony megalomanja, a z drugiej fałszywa walka polityczna. Jeżeli walka polityczna toczy się w warunkach normalnych, to ta walka jako warunek zasadniczy stawia: tak prowadź politykę, by cię można było szanować.

Metody walki prowadzonej na zachodzie, walki politycznej, są jeszcze obce społeczeństwu polskiemu.

Dalej mówca omawia zastosowania w akcie artykułu 174 podobnie, jak to uczynił adwokat Zieliński. Kościół katolicki rządzi się przepisami prawa kanonicznego. Myśmy zawarli z kościołem konkordat. Kodeks kanoniczny mówi, że świątynia jest niedostępna dla władzy świeckiej, to też wkroczenie policji do świątyni było naruszeniem traktatu, który nas obowiązuje, traktatu międzynarodowego.

Jeżeli w tych kilku słowach starałem się wykazać, że zajścia trzeciomajowe nie są argumentem dla oskarżenia, że jest to młodka (karta w grze), którą się odrzuca, to pozostała jeszcze druga maszyna, która się wysuwa —

TAJNY ZWIĄZEK.

Aby stworzyć proces polityczny, wysunięto zagadnienie związku tajemnego. Słyszałem o takim związku tylko w konkluzjach oskarżenia, ale uzasadnienie samo ulotniło się jak para wodna. Trzeba powiedzieć, co to był za związek, a tymczasem wszystko się tutaj kręci i nie trafia do celu. Wszystko, co każdy z oskarżonych czynić miał, to działalność tajna. O zastosowaniu art. 165 mowy być nie może. Nie mogę powtarzać wszystkiego, co tutaj obrona mówiła. Ja zbieram tylko pokłosie tego, co już powiedziano. Długo debatowało się o wojskowym ustroju, o podziale na młodych i starych, o ukrywaniu, o jakiejś wogóle młodostarej konspiracji. W Stronnictwie Narodowem nie segreguje się nikomu lat, bo chcemy uczyć i przemawiać do wszystkich, bo nie mamy nic do ukrywania.

Stronnictwo Narodowe nie walczy inwektywami, jak to miało zastosowanie w słowniku łódzkiego „Hasła Przedwyborczego". My chcemy nawet, ażeby nasi przeciwnicy polityczni byli godni szacunku. Operowanie inwektywami jest dla nas niepotrzebne.

Jak sąd zauważył, wielokrotnie pytałem świadków, czy w Stronnictwie Narodowem nawoływano do przemocy, do wyjścia na ulicę, to na to odpowiedział mi wręcz jeden ze świadków: Gdyby w Stronnictwie Narodowem nawoływano do gwałtu, to pierwszybym do niego nie należał. Działalność Stronnictwa Narodowego idzie na oczach całego społeczeństwa i w parlamencie i w radzie naczelnej i na odczytach, na zebraniach i w prasie. My wiemy, że my siłą nic nie zdziałamy, tylko ta powszechna dojrzałość, co narasta w społeczeństwie, ta je przeobraża.

Wysoki sądzie, nie chcę nużyć waszej uwagi, swoje zadanie skończyłem i pragnę tylko jednego, ażeby wasz wyrok stwierdził, że można być przeciwnikiem rządu, można ten rząd zwalczać, można zdążać jako obóz polityczny, jak zresztą wszystkie obozy polityczne, do objęcia władzy — ale przytem wszystkiem można pamiętać, że się jest obywatelem polskim, że się tę Polskę kocha nadewszystko, że w tych ludziach bije polskie serce i niewinni są wobec przestępstw.

Ostatnie słowa oskarżonych.

Po tem ostatniem przemówieniu obrończem wszyscy oskarżeni w ostatniem słowie ograniczają się tylko do lakonicznej prośby o uniewinnienie. Konarzewski dodał tylko, że część kary odcierpiał już, a Kierski ze względu na to, że jest materjalnie zrujnowany prosi o uniewinnienie.

Prokurator, jak zaznaczyliśmy powyżej, z repliki zrezygnował i na tem proces został zakończony.

Po opuszczeniu sali sądowej przez zebranych wszyscy oskarżeni i ich rodziny obdarzyli adwokata Nowodworskiego kwiatami. Złożono mu kilkanaście bukietów róż i innego kwiecia.

Wyrok ogłoszony będzie w piątek, dnia 25 bm.

Skandaliczne stosunki

na tle rytualnego uboju bydła w Warszawie.

Horendalne zarobki rytualnych rzezaków.

Warszawa, (tel. wł.). Od pewnego czasu rozgorzała w Warszawie walka o monopol żydowskich rzezaków rytualnych na ubój wołów. Walka ta ma podłoże ekonomiczne Rzezacy pobierają od uboju 1 sztuki 8,75 zł., gdy tymczasem wartość ich pracy obliczana jest na kilkanaście groszy. Przeciwko temu zbuntowali się nawet żydzi na przedmieściach i delegowali dwóch własnych rzezaków, którzy pobierają tylko 2 zł. od sztuki bydła.

Rzezacy rytualni znaleźli jednak poparcie u rabinów i ci ogłosili, że mięso bite przez owych delegowanych rzezaków jest „trefne" W walkę między dwiema grupami rzezaków wdał się nietylko rabinat, ale i żydowskie czynniki polityczne. Rzezacy grożą strajkiem. Groźba ich nie ma żadnego znaczenia, gdyż doprowadziłoby to do szybszego uwolnienia stolicy od żydowskiego monopolu rzezaków, za który konsumenci mięsa wpłacają rocznie tej organizacji haracz w postaci 500 tys. zł.

Dodać należy, że monopol rzezaków rytualnych jest pozostałością po rządach zaborczych. (r.)

Szef sztabu armji Samsonowa zmarł.

Na emigracji zmarł generał armji rosyjskiej **Lebedjew,** który w roku 1914 był szefem sztabu armji Samsonowa. Armja ta, jak wiadomo, została w trójkącie między Szczytnem, Olsztynem i Działdowem zniszczona. Samsonow odebrał sobie życie, jego prawa ręka — gen. Lebedjew uszedł do Ostrołęki, skąd dopiero zatelegrafował do gen. Żylińskiego w Warszawie — o klęsce armji.

Lebedjew pozostawił pamiętniki w których opisuje, że w przebraniu kilka razy **szpiegował manewry armji niemieckiej** w Prusach Wschodnich.

Tajemnice Scotland Yardu.

Napisał

Edwin T. Woodhall

ROZDZIAŁ II.

„Radjowe" odciski palców.

„S. Y." pracuje bez przerwy. Dzień i noc Jako przykład weźmy oddziały odcisków palców. Każdy z tych oddziałów posiada dziesiątki posłańców, którzy z samego rana zbierają ze wszystkich posterunków policyjnych odciski palców tych osób, które w ciągu nocy aresztowano. Specjalni rzeczoznawcy badają nadesłane wzory odcisków tak, że z chwilą, gdy zbrodniarza przyprowadzają na przesłuchy, dany służbowy oficer jest już w posiadaniu wszelkich szczegółów co do przeszłości przestępcy.

Kontrolę odcisków palców przeprowadza się z dużą skrupulatnością nawet w najbardziej błahych sprawach. Urzędnicy tego oddziału nabywają już po krótkim okresie czasu takiej wprawy, że nie sprawia im trudności szybkie odszukanie odcisków odnośnej osoby. A przecież jest tych odcisków tysiące a wszystkie na pierwszy rzut oka podobne są do siebie.

Policja przychwyciwszy złoczyńcę na gorącym uczynku, prawie nigdy nie dowiaduje się prawdziwego nazwiska przestępcy. Podają oni z zasady nazwiska zmyślone, by uchodzić za „początkujących" a temsamem

Urzędnicy śledczy badają odciski palców na żarówce i innych przedmiotach, których się dotknął zbrodniarz.

uzyskać najniższy wymiar kary. „S. Y." nie myli się jednak nigdy a odciski palców zawsze wskażą złoczyńcę. Natura sama walczy z przestępstwem.

Oczywista „współczesny" przestępca, posługujący się nowoczesnemi środkami, używa w zasadzie przy „robocie" rękawiczek, jednak jakże często nawet najwytrawniejszy przedstawiciel tej „sfery" zapomina o najprymitywniejszych środkach ostrożności, szczególnie wówczas, gdy trzeba wykonać jakiś szczególnie trudny ruch. A to ich właśnie gubi.

Charakterystyczną jest praca tego rodzaju rzeczoznawcy. Przystępuje on do niej uzbrojony w czarny proszek i aparat fotograficzny. Proszkiem posypuje on te miejsca, gdzie rzekomo mogą być ślady odcisków, poczem go zdmuchuje. Do śladów przykleja się proszek, czyniąc je widocznemi dla objektywu aparatu fotograficznego. Odciski i ślady stają się dla „nałogowców" groźnym przeciwnikiem, trudnym do pokonania.

„S. Y." posługuje się bardzo często radjem dla przekazywania odcisków palców policji innych państw. Ten sam system zastosowała policja francuska t. zw. Sureté Générale, posługując się radjostacją na wieży Eiffla, posiadając zresztą oprócz tego 51 stacji odbiorczych, których zadaniem jest przejmować pilne wiadomości granicznych komend policji czy t. zw. lotnych brygad. Tak S. Y. jak i S. G. używają stacji radjowych krótkofalowych.

Środka tego używa się oczywista tylko w wypadkach o dużej doniosłości, a więc przedewszystkiem w wypadkach morderstw a w szczególności tych morderstw, gdzie ofiarami są mniej znane osobistości. Nie będzie więc tutaj mowy np. o kasjerze, w morderstwie którego motyw rabunku jest całkiem wyraźny. Myślę raczej o najzwyklejszym mordzie, gdzie osoba zamordowanego jest osobistością pospolitą, gdzie ciało znalezionej raczej w odległym jakimś budynku w lesie czy nawet poćwiartowane w kuferku. Te wypadki nie są dziełem nałogowych przestępców, w zasadzie bowiem bywają to ludzie sui generis rozsądni. Nie noszą nawet przy sobie broni, by przypadkiem nie narazić się na konieczność użycia jej.

Stary przestępca zaznajomiony z kodeksem, więzieniem, policją i t. d. mówi: „lepiej być zamkniętym za zwykłą kradzież, aniżeli stracić panowanie nad sobą, zabić człowieka, no i... odbyć w rezultacie poranny spacer z celi pod szubienicę".

Tak mówi wytrawny znawca swego „zawodu", który nauczył się respektować policję, aczkolwiek nigdy nie zaprzestanie prób prześcignięcia policji w sprycie.

Wzrost bezrobocia we Francji.

Paryż. (PAT.) Liczba bezrobotnych we Francji w dniu 12 bm. wynosiła 451.872 osób. Od grudnia ubiegłego roku liczba bezrobotnych wzrosła o 56.000.

Dla Naszych Pań

Dominująca rola kobiety
w życiu kulturalnem Polski odrodzonej.

Przed rokiem notowaliśmy pocieszającą wiadomość o wysokiem odznaczeniu powieściopisarki Nałkowskiej, za całokształt jej pracy literackiej.

Obecna wiadomość, iż państwowa nagroda literacka na r. 1934 przyznana została Kazimierze Iłłakowiczównie jest dla nas ze wszechmiar radosna i krzepiąca.

Przy tej sposobności warto też zaznaczyć, iż p. Iłłakowiczówna była zaproszona na członka do Polskiej Akademji Literatury, jednak odmówiła, gdyż jako zaufana sekretarka marsz. Piłsudskiego — nie chciała opuścić swego stanowiska — urzędniczki w M. S. Wojsk.

Gdy się przegląda wydawnictwa polskie ostatnich lat, uderza nas pokaźna ilość książek, napisanych przez kobiety. Fakt staje się oczywisty właśnie w oświetleniu decyzji jury, która dysponuje państwowemi nagrodami, że praca ta nietylko, co do ilości, ale i co do jakości stoi na wysokim poziomie.

Dochodzą nas wieści, że w najstarszym i najpoważniejszym ośrodku kultury, jakim jest Kraków, jedną z najpoważniejszych kandydatek do nagrody literackiej tego miasta jest właśnie Marja Pawlikowska, autorka doskonałej sztuki z życia polskich lotników p. t. „Niebiescy zalotnicy“.

To wyróżnienia prac i uzdolnień polskich pisarek są symptomatyczne. Zaszczyt i aplauz spływa na wszystkie kobiety.

Inteligencja kobiety doby powojennej różni się bardzo od — przedwojennej. Dziś wytwarza się nasza inteligencja kobiet legitymująca się nietylko samą wiedzą książkową, ale i życiową, która daje zmysł do samodzielnej i twórczej pracy. Samo wykształcenie ogólne jest tylko jednym ze środków przygotowania kobiety do życia. Najtrudniej przychodziło nam zdobywać twórczy zmysł i zdolność do samodzielnego rozwiązywania zadań. Dziś w okresie wybitnej specjalizacji we wszystkich zawodach — jest miejsce tylko dla dobrych, światłych gospodyń, matek, pielęgniarek, urzędniczek no i literatek.

Takiemi też one są i dlatego też znalazły się w pierwszych szeregach. Gdy w r. 1934 nie odezwali się polscy najwybitniejsi pisarze, jak Chojnowski, Goettel, Strug (wyjątek stanowi Berent), kobiety w ciągu tego roku sypnęły książkami.

Bez walk zdobyła kobieta w Polsce równouprawnienie w życiu politycznem i społecznem swego kraju. Dlatego też pióra kobiece nie zużywały się na specjalnem naświetlaniu zagadnień kobiecych, ale objęły najszersze płaszczyzny i zagadnienia najbardziej aktualne Serwis tych prac literackich z roku ub. doskonale zilustruje powyższe spostrzeżenia.

Pani Dąbrowska wydała ostatnio tom swych „Nocy i dni“. Gojawiczyńska oprócz „Powszednich dni“ wydała b. ciekawą powieść „Ziemia Elżbiety“, osnuta na tle smutnej rzeczywistości wsi polskiej. Szelburg Zarembianka ogłosiła swe reportaże „Krzyże z Papieru“ wśród których na wyróżnienie zasługuje piękny cykl p. t. „Oczami dziecka“. Czesława Halicz odmalowała małomiasteczkowe życie polskiego żydostwa w tomie opowiadań p. t. „Ludzie, którzy jeszcze żyją“. Pani Grabowska w „Żółtym Domie“ i Wasilewska w „Obliczu dnia“ odmalowały na tle psychologicznem i społecznem proletarjat wielkiego miasta. Z reportaży literackich należałoby wymienić pracę p. Krzywickiej p. t. „Sąd idzie“ i p. Melcer „Kochanek zamordowanych dziewcząt“.

Gatunek literatury psychologicznej doskonale reprezentuje „Swastyka i dziecko“ Melcerówny i „Przygoda w nieznanym kraju“. Pierwsza rzecz zajmuje się uczuciem macierzyństwa, a druga przyjaźnią między dwiemi kobietami.

Doskonałą analizę psychologiczną przeprowadziła Boguszewska w powieści „Całe życie Sabiny“ oraz „Praca i miłość“.

Ukazuje ona życie kobiece od strony najistotniejszych spraw duszy.

Powieść historyczną reprezentuje Antonina Sokolicz w swem wydaniu „Cysarskie cięcie“, jedynie w literaturze podróżniczej kobiety nie były reprezentowane.

A i już rok 1935 został rozpoczęty: ukończyła swą powieść p. t. „Granica“ p. Nałkowska, p. Górska wydała powieść „Druga Brama“, p. Petersowa doskonale przetłumaczyła Richarda Katza „Pogodne dni wśród brunatnych ludzi“.

Przy tej sposobności należy zaznaczyć, że Penclub odznaczył Anielę Zagórską za gigantyczną pracę przyswojenia literaturze polskiej twórczości Józefa Conrada Korzeniowskiego.

Tak bogaty jest dorobek z jednego tylko roku. Napawa to nas najlepszą nadzieją na przyszłość.

Pióro kobiece zaczyna istotnie odgrywać dominującą rolę w kulturalnem życiu Odrodzonej Polski.

J. Zaw.

Perfumy a organizm.

Dobrze się perfumować — też trzeba umieć.

Są osoby nie znoszące perfum; kobiety przeważnie przepadają za niemi, lecz w wyborze kierują się... flakonem, przyciągającym oryginalnością czy kształtem oczy, a nie nosek pięknej pani.

Posłuchajmy, **co mówią o perfumach uczeni.**

Wpływ perfum na organizm bywa rozmaity, **zależnie od cech osoby perfumującej się.** Co się tyczy poszczególnych zapachów, to rozmaryn pobudza i jednocześnie orzeźwia oraz wzmacnia oddechanie. Zapach fjołków pobudza uczuciowość; piżm oszałamia i osłabia układ nerwowy. Róża, lawenda, mięta a po części werbena, w połączeniu z paczulą, działają dodatnio na sprawność serca, inne natomiast, jak: opoponax, powodują migrenę i mdłości.

Wreszcie zaznaczyć należy **odkażające działanie perfum, które polega na tem, że niektóre z nich dzięki własności utleniania się przy zetknięciu się z otaczającem powietrzem, działają, jako prawdziwe antyseptyki.** Do nich należą wszystkie żywice aromatyczne.

O ile zapach perfum jest miły, pamiętać trzeba, że należy je stosować tylko na bezwzględnie czystą odzież i dobrze wykąpane ciało. Nic bowiem niema wstrętniejszego, jak **zapach perfum zmieszanych z odorem potu lub nieświeżego ubrania czy bielizny.**

O czem należy pamiętać przy farbowaniu włosów.

Coraz częściej słyszy się **narzekania pań, że dały się namówić na ufarbowanie włosów,** a obecnie są z tego ogromnie niezadowolone.

Zabiegi kosmetyczne dla kobiety XX wieku stały się niezbędne. Dlaczegożby nie poprawić, względnie nie uzupełnić luk, które natura pozostawiła. Jest tylko jedna rada: **należy z ogromnej ilości kosmetyków brać nie te które są najdroższe, lecz te, które odpowiadają urodzie pani.**

Otóż tą samą drażliwą kwestją, co dobór pudru, różu czy pomadki do ust i ołówka do brwi — jest **farbowanie włosów.** Niekiedy przedwczesna siwizna oszpeca panią o młodym wyglądzie i dobrze utrzymanej, świeżej cerze.

Gorzej jest, gdy jakaś starsza dama o dość zniszczonej twarzy ufarbuje włosy na platynowo-blond, lub na czarno.

Najlepiej jest **dobierać farbę do koloru swoich włosów.** Wówczas to nie będzie specjalnie raziło.

W dzisiejszych, kryzysowych czasach, gdy panuje wszechwładnie i wśród fryzjerów szalona konkurencja, należy przedewszystkiem pomyśleć o wyborze fryzjera, a po naradzie z nim, dopiero **zająć się doborem dobrej farby i koloru.**

Taka główka będzie zawsze ozdobą pani, nigdy nie sprawiającą kłopotów czy to z wypadaniem, czy nawet łamaniem się włosów.

Aby jednak mieć włosy dobrze ufarbowane, **należy zawsze sprawę tę powierzyć fryzjerowi.** Nie można tego zbytnio bagatelizować i robić samej. Cóż z tego, że chcąc zaoszczędzić na płaceniu fryzjera, popali się włosy, ufarbuje się je nierównomiernie i skutki tej oszczędności są tego rodzaju, że pani jest niezadowolona i oszpecona, a włos zniszczony.

I jeszcze jedno: **Tylko młode panie posiadające idealnie czystą cerę mogą sobie pozwolić na ufarbowanie główki na jasnoblond.** Starannie utrzymana fryzura podnosi urodę i wygląd młodzieńczy. **(jh).**

Jak należy obchodzić się z miodem?

Miód należy przechowywać **w ciepłem, suchem miejscu,** raczej na poddaszu niż w piwnicy. Przed użyciem miodu na ciepłe bułeczki, postawić go na kilka godzin w chłodne miejsce.

Przy użyciu miodu do potraw, gdy jest za gęsty, łatwo go ogrzać, **wstawiając wraz ze słojem do gorącej wody, dopóki nie będzie zupełnie płynny.**

Nigdy nie należy gotować miodu w wysokiej temperaturze, to bowiem **usuwa z miodu oleje aromatyczne i psuje smak.**

Zmiana temperatury powoduje krystalizowanie się miodu, co jednakże nie odbiera mu żadnych charakterystycznych właściwości, a nadto tak stwardniały miód można łatwo doprowadzić ponownie do stanu płynnego, gdy się go **włoży wraz ze słojem do garnka z wodą,** ogrzewając tak długo, dopóki kryształki nie rozpuszczą się, należy jednak uważać, by woda się nie zagotowała.

Poradnia dla niezgodnych małżeństw.

Dr. Paweł Papence, znany amerykański eugenik, założył w Los Angeles **„Instytut dla podniesienia walorów małżeńskich“.**

Zadaniem instytutu jest studjowanie wypadków „psującego się“ małżeństwa i na tej podstawie udzielanie stronom stosownych porad. W Los Angeles wzmogła się w ostatnich latach **zastraszająca manja rozwodowa, tak, że na 5 małżeństw przypadają 3 rozwody.** Według dra Papence w przeważnej ilości wypadków przyczyną rozwodu jest nieświadomość i niezrozumienie obowiązków małżeńskich. Podobno Instytut dra Papence ma bardzo dobre wyniki swej akcji.

Zabawki można robić w domu.

(jh). Jedno w świecie zostało bez zmian, a mianowicie **zabawki dziecięce.** Dzieci, zwłaszcza te małe, często usypiają z niedźwiadkiem, lwiątkiem lub kotkiem. Ilustracja nasza przedstawia nam **dziecięcy raj, ale dla bezpieczeństwa milusińskich z aksamitu. Lwiątko** zrobione z aksamitu imitującego sierść; **kotka** z czarnego aksamitu o dużych zielonych ślepiach napewno każde dziecko z radością by powitało. **Piesek** winien być zrobiony z pluszu o długim włosie. Aksamit jest najbardziej odpowiedni i daje dziecku złudzenie sierści danego stworzonka.

Kobiety amerykańskie pracują z rozmachem.

W Stanach Zjednoczonych **kluby kobiece obejmują zgórą 2 miljony członkiń i mają bardzo urozmaicony program działalności.** Gromadzą się tam dla wymiany myśli i wspólnych przedsięwzięć kobiety różnych zawodów, popierają własne przedsiębiorstwa, fabryki, szkoły, **wypowiadając swą opinję w doniosłych kwestjach politycznych, społecznych i gospodarczych.**

Kluby takie posiadają własne restauracje, sale przyjęć, bibljoteki i t. p., a niedawno Women Club w Chicago nabył na własność pewne prywatne muzeum za sumę 70 tysięcy dolarów.

Rozmach ten iście amerykański nazwać należy **rekordowym w wysiłku prac i zdobyczy świata kobiecego.**

Sporty zimowe hasłem sezonu!

(jh). Jest już prawdziwa zima. Taka ze śniegiem i ślizgawką. Marzeniem każdej pełnej życia i temperamentu pani czy panienki jest używać sportów zimowych. **Wpływają one dobrze na usposobienie, nc i przedewszystkiem na zdrowie.** Jakże cudownie działa naprzykład ślizgawka na zmeczone całodziennem ślęczeniem w biurze lub w domu przy pracy — panią. **Sportem nie pogardza obecnie żadna kobieta, która dba o zachowanie młodzieńczego wyglądu** która dba o zdrowie i która zdaje sobie sprawę z tego, ile dobrego daje sport.

Ślizgawce zwolenników nie zabraknie, ma ich poddostatkiem. **Ostatnio rozpowszechnia się ogromnie narciarstwo.** Obecnie przestano sport pojmować w tak ciasnych ramach, jak kilkanaście lat temu. **Zdanie, że sport jest tylko dla młodzieży — uważa się za absurd.** Uprawianie sportów w celach utrzymania linji i zdrowia jest niemal hasłem dnia.

W okolicach górzystych **narciarstwo popularyzuje się, zdobywa coraz liczniejsze zastępy zwolenników.** Kto ma zdrowe płuca i nogi powinien tego sportu używać jak najwięcej.

Ilustracja nasza reprezentuje nam niezbędny **ekwipunek sportowy,** w który każda sportsmenka zawczasu zaopatrzyć się powinna.

Przedewszystkiem należy się zastanowić nad tem, **który kolor jest najbardziej twarzowy.** Najlepiej nosi się kostjum z grubej wełny. Wystrzegać się należy wszelkich materjałów o długim włosie, angory, gdyż śnieg łatwo przylega, materjał robi się wilgotny i po jednym sezonie jest kompletnie zniszczony.

Pierwszy komplet z góry od lewej jest **zrobiony na wzór tyrolski.** Spodnie sportowe, bardzo szerokie, nadają się tak do nart, jak i do górskich spacerów. Jasny gruby swetr i obcisły żakiecik tworzą harmonijną całość.

Sportowe rosyjskie palto przybrane dwoma rzędami guzików i szerokim zamszowym paskiem, kołnierz futrzany robiony osobno. Mankiety można przyszyć do rękawiczek.

Trzeci model **lansuje kratę.** Spodnie, czapka i szalik zrobione z wełny w kratkę. Gruby wełniany swetr z paskiem w kolorze ciemniejszym dopełniają całości.

Powyżej na prawo **dwa komplety dla dzieci** ze swetrami zapinanych wysoko pod szyję.

Na prawo **palto sportowe,** nadające się w góry oraz wogóle na zimę. Oryginalne są ramiona, opadające w formie bolera.

Obok **elegancki męski strój narciarski z gabardyny.**

Ostatnim najważniejszym punktem są buty. Muszą one być przedewszystkiem duże i wygodne, tak aby można włożyć parę grubych skarpetek.

Nie tak łatwo być... miljonerem.

Jeżeli marzenie staje się rzeczywistością. — Jakie kłopoty może mieć miljoner?

Paryż, 21 stycznia.

Miljonerzy nie mają łatwo: potwierdza to najmłodszy krezus Francji. Jak gdyby w bajce szczęśliwy przypadek zrządził, iż młody ten człowiek przez noc stał się właścicielem ogromnej fortuny. Od tego czasu jednak miljoner Paris nie doznaje więcej spokoju, jak dawniej, gdy był mechanikiem w wielkiej fabryce samochodów i miał skromne dochody, które starczyły na pokrycie niewygórowanych potrzeb małej rodziny. Tak wówczas życie było dla niego łatwe i nieskomplikowane. Ale teraz...

Nieszczęśliwy krezus.

— Jestem nieszczęśliwym człowiekiem — oświadczył pewnemu dziennikarzowi, któremu udało się uzyskać wywiad u Eugenjusza Parisa, zamieszkałego pod fałszywem nazwiskiem w jednym z hoteli paryskich. — Musiałem uciekać z mej długoletniej siedziby pracy, gdzie czułem się tak bardzo szczęśliwy i opuścić me dotychczasowe mieszkanie. Poprostu zostałem wypędzony z mieszkania i muszę się ukrywać jak zbrodniarz przed niezliczoną liczbą petentów dla których stałem się nagle ostatnią deską ratunku, ostatnim promykiem nadziei. Trudno opisać, ale do mnie zgłosiło się ludzi z przeróżnemi projektami, sądząc, że gigantyczne plany będą mogli urzeczywistnić jedynie przy pomocy moich pieniędzy. A dla ilu przedsiębiorców stałem się nagle odpowiednim wspólnikiem! Niektórzy nawet w swej bezczelności posunęli się tak daleko, twierdząc, że mamy wspólną ciocię w Honolulu i wspólnego ojca chrzestnego. Żona moja znacznie mniej odporna ode mnie załamała się w tej walce i wskutek tego przebywa obecnie w sanatorjum dla nerwowo chorych w Neuilly.

Wobec tego z konieczności zmuszony jestem co tydzień zmienić mieszkanie, a nie chcąc synka mego narazić na ustawiczne zmiany miejsca zamieszkania, oddałem go do internatu. Ludzie bowiem nie dają mi nigdzie spokoju. Nigdy też nie byłem taki nieszczęśliwy i nie czułem się tak osamotniony jak od tego dnia, gdy przez nieszczęście stałem się spadkobiercą 30 miljonów dolarów.

Uczył pływania księcia Walji.

Sympatyczna twarz nieszczęśliwego krezusa zachmurza się.

— Dawniej, gdy mogłem stanąć przy maszynach w fabryce, miałem wielkie ambicje jako sportowiec. Jako dobry pływak odniosłem cały szereg pięknych sukcesów. Mogę się poszczycić, że nauczyłem pływania księcia Walji i w wielkich zawodach pływackich dwukrotnie zdobyłem pierwsze nagrody. Z chwilą natomiast odziedziczenia majątku wujka, stowarzyszenia sportowe pragną jedynie mych pieniędzy, osobiste moje wielkie sukcesy zaś niknące nie interesują. Przypuszczam, że wkońcu zmuszony będę wyemigrować z Francji do Ameryki, ażeby tam rozpocząć nowe życie, aczkolwiek żadnych w tym kierunku nie mam chęci.

Jako kilkakrotny miljoner robotnikiem w fabryce.

Napewno wujaszek z Ameryki, który przed dwoma laty zapisał swemu wnukowi jako jedynemu spadkobiercy wielki majątek, nie przypuszczał zapewne, że tyle przez to sprawi kłopotu skromnemu mechanikowi z Billancourt. Wujaszek z Ameryki, który dorobił się wielkiej fortuny przez szczęśliwe spekulacje nieruchomościami i nabyty w ten sposób majątek przez zakup akcyj naftowych stokrotnie jeszcze powiększył, w testamencie stawił warunek, że wnuk przez cztery lata pracować musi jako robotnik lub monter w fabryce, zanim wejdzie w posiadanie spadku 30 miljonów dolarów. Już dwa lata gorącego wyczekiwania minęły. Paris w tych dwóch latach nadal sumiennie spełniał swe obowiązki w fabryce, jak za lat poprzednich. Nikt prócz własnej żony nie wiedział o tym wielkim spadku. Jednakowoż niedawno ujawniono tajemnicę jednej z ciotek. I kochana ciocia naturalnie historję rozpowiadała dalej, tak, że lotem błyskawicy rozeszła się wiadomość o wielkiem szczęściu po całej Francji. W niemałym stopniu postarali się o to reporterzy pism paryskich.

Codziennie dwa kila listów prywatnych.

Ciekawe, że w ciągu jednego miesiąca znalazło się u Parisa 120 krewnych, których nigdy nie widział w swojem życiu. Naturalnie każdy z nich liczył na pomoc pieniężną. Zgłosiło się także 342 rzekomych kolegów z ławy szkolnej, 602 przedsiębiorców zaproponowało mu spółki. I codziennie otrzymuje nieszczęśliwy miljoner dwa kilogramy listów, mimo częstej zmiany nazwiska i adresu, od potentatów wszelkiego rodzaju. Dla załatwienia samej korespondencji, potrzebowałby tylko dwóch sekretarzy. Tymczasem ten niezwykle zamożny krezus nie ma jeszcze odziedziczonych miljonów; jest bowiem miljonerem przyszłości. Dopiero w dniu 2 lutego 1937 marzenie o niezliczonych miljonach, o których napewno nie śniło się skromnemu sportsmanowi, stanie się rzeczywistością. Czy Paris wówczas będzie szczęśliwszy niż obecnie, tego nasze dziecko szczęścia nie może powiedzieć. **(ak.)**

Zimno na usługach ludzkości.

Zima i jej wartości. — Odporność organizmu ludzkiego i zwierzęcego na niską temperaturę.

Mroźna zima wywołuje zawsze więcej złorzeczeń i lęku, niż zachwytów dla jej krasy, i gdy każdy prawie drży z zimna, nikomu nie przychodzi do głowy zastanowić się nad tem, jakie usługi zimno oddaje ludzkości. Gdy już srogie mrozy są poza nami, można mówić na zimno na ten temat.

Sama natura daje nam przykłady niebylejakiego zimna. Termometr spirytusowy w Wierchojańsku, na Syberji, notuje — **51 stopni, rtęć zamarza przy — 40 st** (dlatego też termometr rtęciowy w sferach arktycznych jest nie do użytku) a na Grenlandji — **58 st.** Człowiek w swej wynalazczości prześcignął naturę, osiągnął bowiem — 272 st., poddając parowaniu w próżni gaz helium. Jest to jakby biegun zimna, absolutne zero, poniżej którego nie można sobie wyobrazić niższej temperatury.

Na zimno różne organizmy różnie reagują. Ciało ludzkie, aczkolwiek doskonale umie przystosować się do rozmaitych zmian temperatury, na skutek ciągłego zimna doznaje odmrożenia, a przy bezruchu **w niskiej temperaturze zamiera.** Dokonane doświadczenie na psie, zanurzonym w studni o temperaturze — 92 st., wykazało odporność jego przez prawie **dwie godziny,** poczem organizm zaczął tracić stopniowo temperaturę i **całkowicie zamarł,** mimo zastosowania środków ratunkowych. Wśród zwierząt t. zw. zimnokrwistych, węże wytrzymują do — 25 st., skorupiaki do — 120 st. Olbrzymią odporność na zimno wykazują mikroby, np. mikroby tyfusu; trzymane w ciągu 6 miesięcy przy — 190 st., zachowują swoją moc. Ziarna, wysuszone w próżni i poddane oziębieniu do 271 st., w ciągu 7 godzin zakiełkowały.

Odporność na zimno pewnych organizmów przy jednoczesnem zachowaniu swojej mocy naprowadziła człowieka do wykorzystania zimna w pewnych celach praktycznych. Najbardziej znane jest wszystkim zastosowanie lodu, lodowni, chłodni itp. dla zachowania świeżości, zwłaszcza w czasie lata, produktów, ulegających rozpuszczaniu się lub gniciu. Istnieje poza tem zamrażanie produktów w celach sterylizacyjnych, np. zamrożenie mięsa wieprzowego pomiędzy — 4 a 6 st. **całkowicie zabija wągry.**

Bardzo ważne zastosowanie ma obecnie ochronne zamrażanie produktów. Oto kilka przykładów. Mięso ochłodzone w prądzie powietrza o temperaturze bliskiej zera, **konserwuje się w ciągu trzech tygodni.** Mięso zamrożone zachowuje świeżość w ciągu roku. Przygotowuje się je w następujący sposób: z początku trzyma się je przez dobę w temperaturze zerowej, potem stopniowo doprowadza się temperaturę do — 15 st. w ciągu 8 dni, a na zakończenie umieszcza się mięso w chłodni przy temperaturze — 8 stopni. Jajka, trzymane w temperaturze — 1 do 2 st., **można jeść po 5 nawet miesiącach,** a dłużej jeszcze można je używać do kuchni, ciast etc. Masło i margaryna mogą być spożywane w ciągu ośmiu miesięcy, o ile trzyma się je w temperaturze pomiędzy — 3 do 6 st. Owoce „zamrożone" do 0 st. w chwili zrywania ich z drzew, zachowują świeżość przez kilka miesięcy.

Poza użytecznością zimna w życiu praktycznem szerokie zastosowanie znajduje zamrażanie w medycynie.

Dyrektor instytutu badań żywności zwarjował.

Warszawa. W sprawie tajemniczego zniknięcia dr. Zmigroda, dyrektora instytutu badania żywności, zebrane ostatnio informacje wskazują, że dr. Zmigrod **uległ pomieszaniu zmysłów.** Na kilka dni przed zniknięciem, jak się obecnie okazuje, przebywał on w Śródborowie i w tym okresie podniósł ze swojego rachunku w jednym z banków kilkanaście tysięcy złotych. Tego samego dnia całą sumę odniósł zpowrotem do banku, pozostawiając sobie zaledwie 300 zł. W Śródborowie od tej chwili więcej go nie widziano. Obowiązki dyrektora instytutu badania żywności objął prof. dr. Kirkor.

„Zyta, czarna dama".

„Angriff" wstrzymał druk sensacyjnej powieści.

Berlin. (PAT). Poseł węgierski w Berlinie dr. Mazirewicz zgłosił w urzędzie spraw zagranicznych Rzeszy protest przeciwko ogłaszaniu przez narodowo-socjalistyczny „Angriff" powieści politycznej p. t.: **„Zyta, czarna dama",** osnutej na tle życia ostatniej cesarzowej Austrji. W powieści tej Zyta przedstawiona została jako zdrajczyni interesów austro-węgierskich. Niezwłocznie po proteście **„Angriff" wstrzymał dalszą publikację.**

—::—

KORONOWO. Srebrne gody. Kierownik biura firmy Kantak i Ska w Koronowie, prokurent p. **Józef Przybył** z małżonką panią Władysławą z Sybylskich, rodem z Poznania, obchodzą w dniu 25. bm. dwudziestopięciolecie pożycia małżeńskiego. Msza św. na intencję Jubilatów odprawiona zostanie w dniu 25. bm. o godz. 9 w kościele poklasztornym. **Ad multos annos!**

KCYNIA. Przedstawienie operetki. Staraniem chóru męskiego „Echo" odbyło się w sali p. Bukiewicza przedstawienie amatorskie operetki p. t. „Domek trzech dziewcząt".

Pies policyjny wytropił rabusiów.

Ujęcie zamaskowanych włamywaczy.

Inowrocław, 24 stycznia.

We wczorajszym numerze naszego pisma, ukazała się notatka p. t. „Zamaskowani osobnicy dokonali rabunku", którego ofiarą padł niejaki Wilhelm Hammermeister zam. w Rojewicach. Podajemy dziś dalsze szczegóły włamania.

Mianowicie sprawcami kradzieży są: znany tut. policji 27-letni Józef Detkiewicz, zam. w Dębiu, pow. Inowrocław i 21-letni Józef Kowalski, zam. w Chrząstkowie, pow. Inowrocław. Obaj udali się krytycznej nocy do zagrody Hammermeistra, gdzie po wytłoczeniu szyby dostali się do wnętrza mieszkania, skąd skradli rower męski, płaszcz, spodnie i 12,5 kg kiełbasy. Na skutek szmerów spowodowanych przez nieproszonych gości, zbudził się śpiący w przyległym pokoju poszkodowany Hammermeister, który chcąc przeszkodzić złodziejowi w jego nieczystej „robocie" wszedł do izby. Tu jednak został uderzony jakiemś tępem narzędziem w głowę. Na krzyk H. przybiegła jego żona, która również dostała po głowie. Oboje cofnęli się do sypialni pozwalając nadal plądrować „nocnym przybyszom". Gdy wizyta złodziejska zbyt długo się przeciągnęła, Hammermeister usiłował wyjść tylnemi drzwiami, aby przywołać pomoc. Spotkał go jednak zawód, bowiem na podwórzu stał drugi włamywacz na czatach, który widząc wychodzącego gospodarza, strzelił z rewolweru.

Policja wszczęła energiczne śledztwo, uwieńczone przychwyceniem obu złodziei. Na ślad naprowadziła policję czapka, którą zgubił złodziej Kowalski. Pies policyjny „Bartek" zaprowadził funkcjonarjuszy P. P. do mieszkania Kowalskiego, gdzie siostra jego zeznała, że okazana czapka jest własnością brata. W czasie rewizji w mieszkaniu K. znaleziono pistolet, z którego strzelił przy grabieży u Hammermeistra. Retkiewicza i Kowalskiego osadzono w areszcie i niebawem zasiądą na ławie oskarżonych.

—::—

Podróżujący z Torunia skazany na pół roku więzienia.

Wyłudził 180 złotych pod pozorem wystarania się o pracę.

Toruń, 24 stycznia.

Na wokandzie tut. sądu znalazła się ostatnio sprawa wojażera, 63-letniego Borysa Krassowskiego, zam. w Toruniu przy ul. Grudziądzkiej nr. 61, któremu akt oskarżenia zarzuca oszustwo. Mianowicie, pod pozorem wystarania się o pracę w firmie „Lukullus" wyłudził w podstępny sposób od syna p. dr. Jeszkiewicza z Gniewkowa 180 zł. Niebawem okazało się jednak, że oskarżony nie miał żadnych wpływów w firmie „Lukullus" i p. dr. Jeszkiewicz padł ofiarą oszustwa.

Krassowskiego, który był już dwukrotnie karany, skazano na 6 miesięcy więzienia zawieszając wykonania kary pod warunkiem, że do dnia 15 maja br. zwróci poszkodowanemu 180 zł.

—::—

Groźny włamywacz aresztowany.

Na terenie Grudziądza grasował od października 34 r. do 14 stycznia br. nieuchwytny złodziej włamywacz Stanisław Stankiewicz, lat 30, ur. w Wilnie, obecnie bez stałego miejsca zamieszkania. Stankiewicz dokonał 21 kradzieży z włamaniem, przyczem skradł różne rzeczy, przeważnie ubrania, bieliznę i biżuterję, ogólnej wartości około 11.000 zł. Włamywacz przyznał się prawie do wszystkich kradzieży, a inne zostały mu udowodnione. Większość skradzionych rzeczy odebrano Stankiewiczowi wzgl. jego pomocnikom i paserom. Stankiewicz był już kilkakrotnie karany za kradzieże z włamaniem, których dokonywał na terenie całej Polski. Osadzono również w więzieniu pomocników Stankiewicza, którymi są: bracia Franciszek i Jozef Bielaszewscy (koszary Czarneckiego), oraz Jan Kowalski. Jako paserów przytrzymano: Władysława Rutkowskiego, Stanisławę Bielakowską, Franciszka Szymańskiego i kilku innych osobników z Grudziądza oraz Fiałkowskiego z Lisichkątów pow. Grudziądz.

Udowodniono Stankiewiczowi kradzieże wzgl. do których sam się przyznał u ks. Sowińskiego, por. Tymińskiego, naucz. Szteniowej, Nowoczyna, Woźnego, Raczyńskiego, Polakowskiej, Wodzakówny, Zakrzewskiej, Szylaga, Pierzkały, Cerafickiego, Woźniakowej, Fladerowej, Ostrowskiej, Jaworskiego, Osmańskiego, Tarnowskiego i Tomaszewskiej. Policji grudziądzkiej należy się uznanie za przytrzymanie w biały dzień groźnego włamywacza, znanego ze śmiałych złodziejskich wyczynów na terenie całej Polski.

GDYNIA.

PRZEDSTAWICIEL PORTU SZCZECIŃSKIEGO W GDYNI.

Przyjechał do Gdyni inspektor nabrzeży portowych w Szczecinie p. Möller, który złożył wizytę dyrektorowi Urzędu Morskiego inż. St. Łęgowskiemu, a następnie zwiedził port w towarzystwie przedstawiciela Urzędu.

STATEK EGIPSKI.

Dnia 22. bm. przyszedł z Londynu do Gdyni egipski statek „Arafat", który zabrać ma ładunek węgla. Załoga z powyższego statku składa się z 34 osób, z czego 7 Europejczyków i 27 Egipcjan.

Zaznaczyć należy, że jest to pierwszy statek, jaki zaszedł do portu gdyńskiego pod egipską banderą (zielona z białym półksiężycem).

KIEDY NARESZCIE ZACZNIE DZIAŁAĆ NOWY KOMITET ROZBUDOWY MIASTA?

Sezon budowlany się zbliża, kilkaset projektów na nowe budowy domów mieszkalnych czeka swego zatwierdzenia, dla których wykonania będzie potrzebna pomoc kredytowa B. G. K.

Rząd już dokonał podziału kredytów budowlanych i przydziału dla poszczególnych miast i okręgów, tak ażeby umożliwić z nadejściem sezonu budowlanego natychmiastowe rozpoczęcie budowy.

Gdynia posiada wprawdzie Komitet Rozbudowy Miasta, który ma decydować **o rozdziale kredytów budowlanych** lecz Komitet ten powołany został przed dwoma laty niezgodnie z postanowieniami ustawy o Komitetach Rozbudowy Miast, wskutek czego, na reklamacje pominiętego przy wyborze do Komitetu **Związku Lokatorskiego,** miały się odbyć **nowe wybory,** przyczem miała też nastąpić również i zmiana regulaminu tegoż Komitetu.

Mimo upływu blisko całego roku od wniesienia reklamacji, dotychczas sprawa ta nie może się doczekać ostatecznego załatwienia, gdyż od blisko dwóch miesięcy nie zwołano Rady Miejskiej, która ma dokonać wyboru Komitetu i zatwierdzić regulamin jego.

Piękne i otuchę budzące są zapewnienia p. premjera Kozłowskiego o nowej technice i filozofji rządzenia, lecz niestety nie przenika ona do niższych komórek. Tu jeszcze ciągle panuje niewzruszenie zasada: „śpiesz się powoli, bo robota nie zając".

ZNALAZŁ SIE „ARMATOR" OSŁAWIONEGO STATKU „WANDA".

Przed kilku tygodniami donosiliśmy o operetkowej **wyprawie kilkunastu żydków do Palestyny** na starem, małem i do dalszej drogi morskiej niezdatnem pudle, przeznaczonem na złom, które też przed kilku dniami, zakończyło ostateczny żywot na dnie basenu Prezydenta przy nowo budujących się obrzeżach.

„Wanda" leży w polskiej wodzie, bo nie chciała żydów, a łzy za nią wylewają tych kilkunastu żydków, których sprytny ich współwyznawca okpił o kilka tysięcy złotych...

Dnia 22. bm. dostarczyła też policja warszawska do Gdyni i samego „armatora" „Wandy", który zaraz po wyprawieniu swoich pasażerów na 3-dniową przejażdżkę po Bałtyku, zniknął jak kamfora. Jest nim 29-letni **Mojżesz Chachanowicz,** biuralista, który będzie teraz miał sposobność do złożenia egzaminu kapitańskiego, przed gdyńskim sądem okręgowym, a po wyjściu z więzienia, będzie może miał jeszcze sposobność powiesić się na wystającym z wody maszcie jego zatopionej „Wandy".

ZMIANA NA STANOWISKU WICESTAROSTY MORSKIEGO.

Z przykrością dowiadujmy się, że obecny wicestarosta morski **mgr. jur. Paszkiewicz** z dniem 24 stycznia opuszcza **Wejherowo i przechodzi** na równorzędne stanowisko wicestarosty **pow. kościerskiego.**

Swoją blisko 3-letnią pracę na terenie wybrzeża, a to rok w Komisarjacie Rządu w Gdyni i prawie dwa lata w Wejherowie, mgr. Paszkiewicz, jakkolwiek sam jest **Wilnianinem,** pozyskał sobie wśród tutejszej ludności bardzo wiele sympatji i szacunku, dzięki jego obywatelskiemu pojmowaniu swych obowiązków i wielkiemu zrozumieniu potrzeb miejscowej ludności, z którą starał się zawsze utrzymywać jak najżywszy kontakt nietylko bezpośredni lecz i pośredni przez żywą współpracę w organizacjach społecznych.

Żegnając go z żalem z obecnego stanowiska, życzymy mu z całego serca, ażeby i na nowem stanowisku pozyskał sobie tyle szacunku i uznania dla swej pracy wśród tamtejszego społeczeństwa, jak to zdołał pozyskać sobie w Gdyni i Wejherowie.

Gruczno

Fantastyczne plany sowieckiego inżyniera.

Sztuczne ogrzanie Syberji.

Lodowa pustynia. — Ujarzmienie Golfstromu. — Zlokalizowanie morza przez tamy morskie.

Tam gdzie brzegi lądu omywa ocean Lodowaty, tam wszechwładnie panuje mróz, lód, zima. Tam niema miejsca dla człowieka, ani jego przemysłu, ani dróg komunikacyjnych. Olbrzymia połać Syberji, **tej strasznej Syberji zesłańców, eskimosów, nocy polarnej i tundry,** jest wogóle pusta, przez ludzi niezamieszkana. Wiele tysięcy kilometrów kwadratowych ziemi leży ugorem niby wielka, zmarznięta skiba, która nie dopuści aby życiodajne ziarno przebiło jej powłokę lodową. Pustynia! W lipcu nawet i sierpniu, czyli najgorętszych miesiącach roku, spada termometr o kilkadziesiąt stopni poniżej zera.

Jaka jest przyczyna szalonego zimna Syberji? Oczywiście północ.

Ale Norwegja, Finlandja posiadają miejscowości, które leżą na tej samej szerokości północnej i mają miasta: Tromsö, Hammerfest. **Ludzie mogą tam żyć, a w Syberji — nie.**

Co wiemy o Golfstromie?

Niewątpliwie każdy wie o teorji ciepłego prądu morskiego Golfstromu, który z Ameryki środkowej biegnie ku Skandynawji i ociepla życiodajne ziemie. Teorję Golfstromu próbowano ostatnio obalić, istnieją w tym kierunku hipotezy budzące zapał dla sensacyjnych odkryć uczonych — do dziś jednak Golfstrom jest **uosobieniem życia dla północnej Skandynawji.**

Do niezwykłych tedy wniosków dochodzą uczeni rosyjscy: nietylko droga wodna do Władywostoku, ale ożywienie pustyń sybirskich może być dokonane za pośrednictwem tegoż Golfstromu. Poprostu Golfstrom ma ogrzać Syberję.

Plan inżyniera sowieckiego

Napozór, a być może naprawdę, rzucanie takich haseł wydaje się absurdem. Samo jednak podejście naukowe do tej kwestji i zastanawianie się nad jej możliwością, wydaje się sensacją, którą warto powtórzyć.

Oto z jakim planem występuje obecnie inżynier Awdojew: Syberja jest zimną nietylko dlatego, że nie ma Golfstromu, ale dlatego przedewszystkiem, że omywają ją **niezwykle zimne prądy morskie.** Najzimniejszym zbiornikiem wodnym jest **morze Karskie,** leżące na wschód od Nowej Ziemi. Prądy morza Karskiego wytwarzają rodzaj barjery, która hamuje dalszy bieg Golfstromu na północ.

W jaki sposób sprowadzić życiodajny Golfstrom i zużytkować jego wpływ na Syberję? W jaki sposób kierować można łożyskiem prądu morskiego, skoro tyle pracy wymaga regulacja najmniejszego nawet łożyska rzeki?

Na to pytanie odpowiada w dalszym ciągu szalony, czy **genjalny plan inżyniera Awdojewa: zmknąć morze Karskie,** zatarasować je pomiędzy wybrzeżem Nowej Ziemi i lądem. Przedewszystkiem morza zamknięte są najcieplejsze (morze Czerwone naprzykład). Po drugie otworzy się droga dla Golfstromu. W tym celu wybudować należy dwie wielkie tamy morskie. Jedną zamykającą przesmyk morski pomiędzy Nową Ziemią i wyspą Wajgaczem, drugą przesmyk Karskich Wrót pomiędzy wyspą Wajgaczem i lądem stałym. W ten sposób **zimne prądy morza Karskiego będą zlokalizowane,** nie będą się przedostawać na zachód Nowej Ziemi i uderzać w ocean Lodowaty, nastąpi ogólna transformacja prądów i Golfstrom popłynie sobie weselutko na północny wschód!

Gigantyczna praca.

Oczywiście nie jesteśmy w stanie dzielić się z czytelnikami wszystkiemi naukowemi szczegółami wywodów uczonego.

Co możemy jednak powiedzieć na zdrowy rozsądek — to o nadludzkim wprost wysiłku jakiby realizacja tego planu wymagała. Szerokość tam sięga stu kilometrów. Poza nędznem osiedlem niema tam ludzi, ani portu morskiego, bo **10 miesięcy na rok wszystko wokoło pokrywa nawierzchnia lodowa.** Przez puszcze północnej Rosji, poprzez tundry Azji, należałoby zwozić materjał i instalację. Ale czem? Chyba nie na psach i reniferach! A zatem wypadłoby budować sieć kolei żelaznych, zakładać miasta i wsie, odżywiać dziesiątki tysięcy robotników. Oczywiście materjału ludzkiego ma Rosja poddostatkiem. Ale przyznać trzeba, że nawet piramida Cheopsa jest małym kamyczkiem polnym wobec planu Awdojewa, wieża Eiffla igłą zgubioną w stogu siana — kanał Sueski drobnym strumyczkiem. Wiele lat mogłoby pochłonąć pracę **przy 60 i wyżej stopniach mrozu?**

Optymizm inżyniera.

Ale Awdojew jest dobrej myśli. Dobrej — t. zn. porównuje „Karskie Tamy" do dzieła kanału Panamskiego i oblicza koszty, mniej więcej, tylko na dziesięćkroć razy większe od budowy Dnieprostroju.

Zato twierdzi, iż będzie to dzieło, którego **oko nie widziało, ucho nie słyszało:** Pierwsze dzieło ludzkie, które **zmieni klimat olbrzymiej połaci lądu.** Istotnie plan cudowny, a przedewszystkiem efektowny. Nawet gdyby nie miały zaraz zaszumieć sady na półwyspie Tajmyrskim, godny jest zastanowienia, pod warunkiem, że kiedykolwiek wykonalny.

Przyszłość miasta Obdorska

Tam, gdzie Awdojew zamierza budować swe największe na świecie tamy, wyspa Wajgacz, leży w odległości **około dwóch tysięcy kilometrów od Moskwy,** około 1.500 kilometrów od Tobolska na północ. Obok półwysep Jual-Mal i ujście rzeki Obi. Obok to znaczy — od Obi 500 kilometrów. U ujścia Obi leży miasto **Obdorsk.** Obdorsk znaczony jest na wszystkich mapach, nawet tych z najmniejszą podziałką, chociaż ma zaledwie... 200 mieszkańców. Dlatego, że jest najbardziej na północ wysuniętą osadą Syberji. Stąd pięćset kilometrów z hakiem, do Tam Awdojewa.

Zato gdy one staną, liczba mieszkańców Obdorska dojść może **z 200 dusz do setek tysięcy.**

Morderca 140.000 pszczół.

Tragiczne dzieje b. przemysłowca tczewskiego.

Tczew. W ub. wtorek z więzienia śledczego doprowadzono na rozprawę tut. sądu grodzkiego **50-letniego Józefa Domachowskiego,** bezrobotnego, ojca 7 dzieci, zamieszkałego w Damaszkach pow. Tczew. Pojawienie się na ławie oskarżonych nędznie ubranego Domachowskiego wywołało wśród licznie zebranej publiczności wielkie wrażenie, gdyż Domachowski znany był do 1925 r. na bruku tczewskim z swego hulaszczego życia i prowadził przy ul. Sambora **wielkie przedsiębiorstwo drzewne,** które jednak upadło częściowo wskutek hulaszczego trybu życia jego rodziny, jak i **nieszczęśliwej spekulacji walutowej.**

Ostatnio b. wielki przemysłowiec pozbawiony pracy i środków do życia **wkroczył na drogę przestępstwa** i został złodziejem najgorszego gatunku, o czem świadczą cztery sprawy sądowe, jakie we wtorek rozpatrywał tut. sąd grodzki.

Obszerny akt oskarżenia zarzucał Domachowskiemu że w nocy z 26 na 27 i z 29 na 30 grudnia 1934 r. oraz w nocy z 2 na 3 stycznia br. zakradł się do zabudowania gospodarczego rolnika Michała Suggera w Tuszy, któremu skradł surowy miód z 14 uli (około 400 kg miodu), zaś pszczoły, owoc długoletniej pracy rolnika Suggera (około 14.000 pszczół) w bestjalski wprost sposób pomordował. W nocy z 31 grudnia na 1 stycznia br. Domachowski włamał się do zagrody rolnika Zygmunta Pawłowskiego, któremu w owczarni ubił skopa, z którego mięso schował w koniczynie poszkodowanego.

Poza tem akt oskarżenia zarzucał Domachowskiemu, że w nocy z 25 na 26 i z 27 na 28 grudnia 1934 r. włamał się **do szopy biednego** robotnika Idziąka w Damaszkach, skąd skradł 2 gęsi i 55 kg mąki żytniej, zaś w nocy z 1 na 2 i z 2 na 3 stycznia br. skradł ze stawu rybaka Nierzwickiego w Damaszkach razem 11 kg ryb - leszczy, wartości około 20 zł, przyczem uszkodził sieci rybackie.

Przewód sądowy wykazał, że kradzieże, do których Domachowski sam się przyznał, popełnił z najskrajniejszej nędzy w jakiej się obecnie z jego liczną rodziną znalazł.

Sąd biorąc pod uwagę ciężkie położenie oskarżonego, oraz okoliczności łagodzące całkowite przyznanie się oskarżonego do winy, wydał wyrok skazujący Domachowskiego we wszystkich czterech sprawach na **12 miesięcy bezwzględnego więzienia i 3 miesiące aresztu.**

Niebezpieczny włamywacz

w rękach tczewskiej policji.

Tczew. Od dłuższego czasu na terenie powiatu tczewskiego nieznana szajka dokonywała zuchwałych włamań. Wdrożone przez tut. policję śledczą dochodzenia doprowadziły wreszcie do ustalenia sprawcy, którym okazał się 32-letni Piotr Merchel, mający za sobą bardzo bogatą przeszłość kryminalną. Z rejestru karnego wynika że Merchel do tej pory był karany za różne kradzieże i odsiedział 5 lat i 9 miesięcy w więzieniu, z czego 3 miesiące w więzieniu w Gdańsku.

Ustalono w drodze poufnych wywiadów, że Merchel pochodzący z gminy Głęboczyzna, położonej w powiecie sokólskim, woj. Białystockie utrzymuje się w domu robotnika rolnego Franciszka Krammera w Brzeźnie w powiecie starogardzkim. Po zebraniu obfitego materjału obciążającego, kierownik tut. wydziału śledczego kom. Kabulski opracował plan ujęcia groźnego włamywacza — bez rozlewu krwi. Bandyta widząc, że nora jego otoczona została ze wszech stron przez policjantów, pozwolił się zakuć w kajdany i motocyklem policyjnym przewieźć do więzienia sądowego w Tczewie.

Rusofilizm w Czechach.

Bratisława. „Slovak", pisząc o socjalistycznej kampanji antykatolickiej, której wyrazem w ostatnim czasie był m. in. **protest socjalistów przeciwko wybudowaniu na placu św. Wacława w Pradze krzyża z okazji ogólnopaństwowego zjazdu katolickiego,** mającego się odbyć w lecie br. stwierdza, że ruch antykatolicki w Czechosłowacji **doznaje znacznego wzmocnienia przez nawiązanie stosunków z Rosją.** Pismo zaznacza, że nietylko socjaliści i komuniści, lecz również agrarjusze szukają oparcia w Moskwie, jak tego dowodzi niedawny artykuł „Slovenskego Denika", wyrażający nadzieję, że obecnie, po zawarciu porozumienia z Rosją, **Czechosłowacja zyskuje nowe możliwości rozwoju kulturalnego i politycznego.**

Wiadomości kościelne.

ARCHIDIECEZJA GNIEŹNIEŃSKA.

Instytucję kanoniczną otrzymał ks. Jan Makowski na beneficjum w Gniewkowie.

W zarząd otrzymał ks. Wacław Janke, dotychczasowy wikarjusz we Wrześni, parafję w Jaktorowie.

Na wikarjat powołano: ks. Jarosława Krotoszyńskiego z Kołaczkowa do Dąbrówki Kościelnej.

ARCHIDIECEZJA POZNAŃSKA.

J. E. ks. kardynał Prymas zamianował ks. radcę i dziekana Bolesława Kaźmierskiego z Szamotuł i ks. proboszcza Bronisława Hemerlinga z Droszewa członkami Archidiecezjalnej Rady Administracyjnej w Poznaniu; ks. prof. dr. Aleksandra Żychlińskiego asystentem kościelnym Kat. Stow. Kobiet w Poznaniu; ks. kanclerza Franciszka Jedwabskiego i ks. notarjusza dr. Edmunda Nowickiego referentami Kurji Arcybiskupiej w Poznaniu; pana Antoniego Müllera, em. wiceprezesa sądu apelacyjnego, syndykiem i radcą Kurji Arcybiskupiej w Poznaniu.

W zarząd otrzymali: ks. Franciszek Klawiński parafję Międzychód w dekanacie wronieckim; ks. Bronisław Siczyński, proboszcz w Wielkich Strzelcach, parafję w Gostyniu na czas przejściowy.

Na wikarjat powołani: ks. Wiktor Miedziński z Margonina do Kaszczoru; ks. Czesław Pachciarz z Rososzycy do Siedlca w dekanacie zbąszyńskim; ks. Kazimierz Biegański z Turkowa do Gostynia; ks. Alfons Czwojda z Miejskiej Górski do Turkowa; ks. Stanisław Ren z Doruchowa do Radlina.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 24 stycznia 1935 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Tymoteusza bisk. i m.
Jutro: Nawrócenie św. Pawła.
Wschód słońca o godzinie 7.54.
Zachód słońca o godzinie 16.29.

Stan pogody

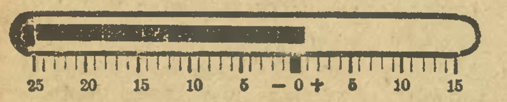
Dalszy napływ nad Polską powietrza polarno-morskiego powodował na całym obszarze kraju pogodę pochmurną i dżdżystą, lecz stosunkowo ciepłą.

Dość silne i porywiste, zwłaszcza na wybrzeżu, wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

W Bydgoszczy zaczął rano padać **śnieg.**

Termometr wskazywał dziś rano

MUZEUM MIEJSKIE otwarte codziennie od 9—16, w niedziele i święta od 11—14.

DYŻURY NOCNE APTEK od 21—27 stycznia 1935 r.

1) Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia 11, tel 50.

2) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa 48, telefon 301.

„LEKTURA", wypożyczalnia książek przy ul. Gdańskiej 54 **posiada największy wybór beletrystyki ostatniej doby.** Wypożycza książki również na prowincję.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, w czwartek, największy przebój bieżącego sezonu, z przepychem wystawiona i doskonale grana operetka Kalmana **„BAJADERA"** z p. Nochowicz w roli tytułowej w świetnym zespole pp.: Fontanówna, Dowmunt, Balicki, Dzwonkowski, Lochman, Iwański, Rewkowski i Rychter. Dyryguje kapelmistrz Sillich.

W sobotę **„ROZBITKI"**, komedja Blizińskiego, która osiągnęła całkowity sukces artystyczny dzięki koncertowej grze całego zespołu z dyr. Stomą na czele oraz pięknej stylowej wystawie dekoracyjno - kostjumowej.

W niedzielę po południu o godz. 16 po cenach zniżonych daną będzie ostatni raz w sezonie arcywesoła i pogodna krotochwila W. Rapackiego **„CZŁOWIEK, KTÓRY NIE PIJE"**, wieczorem zaś **„BAJADERA"**, piękna operetka Kalmana.

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą w piątek, 25 bm. Władysław Łangowski i jego małżonka, zamieszkali w Koronowie. Jubilaci są długoletniemi abonentami „Dziennika Bydgoskiego" a p. Łangowski jest gorliwym długoletnim członkiem Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego na okręg koronowski. Od założenia tej placówki był jej prezesem i obecnie ponownie został prezesem wybrany. Jubilatom na dalszej drodze życia „Szczęść Boże!"

Na marginesie.

Piszą nam:

Wczoraj w mieszkaniu naszem zdarzył się niesamowity wypadek. Stojący na bieliźniarce zegar ni stąd ni zowąd spadł z niej i rozbił się na podłodze.

Było to podczas kolacji. Ogarnął nas strach. Poczęły się nam nasuwać rozmaite przesądy. Uważaliśmy to za zły omen, za zapowiedź czyjejś śmierci. Zapanowało wśród nas przygnębienie.

Dziś dopiero wyjaśniła się sprawa. Mieszkamy przy ul. Śniadeckich. Co dzień ulicą tą przejeżdża kilkanaście (jeśli nie kilkadziesiąt) aut ciężarowych. Ziemia pod ich kołami faluje, ten ruch przenosi się na domy, które, choćby najsilniej zbudowane, też poczynają trząść i wibrować. Pod wpływem tych wibracyj nasz biedny zegar, nakręcany raz na tydzień, tak długo posuwał się po platformie bieliźniarki od ściany ku brzegowi, aż doszło do katastrofy.

Naturalnie mała to katastrofa. Ale czyż w tych warunkach nietrudno o wiele większą?

Przy ul. Szpitalnej, jak to pamiętne, zawalił się dom, podobno wskutek wstrząsów wywołanych przejazdem ciężarowych samochodów. Na ulicy Gdańskiej spadły z dachu dwa ornamenty, zabijając na chodniku dwóch ludzi. Wtedy komisja także orzekła, że wstrząsy wywołane ruchem kołowym mogły się w wielkiej mierze do tego przyczynić.

Są dwa wehikuły, które występami swojemi szerzą panikę w mieście. Olbrzymi samochód lotniska, ciężki jak tank, wiozący nieraz 40 żołnierzy załogi. A drugi to kolubryna towarowa pewnej firmy budowlanej, trzymotorowa, w regule ciągnąca za sobą 4-kołową przyczepkę, naładowaną materjałami budowlanemi.

„Gdzie przeszły koła takiego widziadła, niczem jest klęska wiosek albo grodów!" powtórzyłby dziś Mickiewicz.

Czy na to niema rady? Ulica Śniadeckich stanowi na domiar złego jakby autostradę dla tych właśnie wehikułów.

Zarządzie Miejski ratuj! Wydziale Porządku i Bezpieczeństwa Publicznego chroń nas od nagłej i niespodziewanej śmierci!

Towarzystwo Pomocników Fryzjerskich

weszło w 25 rok istnienia.

Roczne walne zebranie Zw Tow. Pom. Fryzjerskich filja Bydgoszcz zagaił prezes p. Kaczmarek Wacław, który poprosił członka honorowego p. Jarzynę na przewodniczącego.

Ze sprawozdań zarządu wynikało, że **towarzystwo bardzo intensywnie pracowało dla dobra członków.** Okazało się, że dla wzbogacenia wiedzy fachowej urządzono **kurs damskiego czesania**, który miał 25 uczestników, poza tem 2 wykłady i to: „Fryzjer teatralny i charakteryzacja" — p. **Uthke** i „Choroby skórne i włosowe", który miał p. **dr. Świątecki.** W ciągu roku urzadzono kilka wycieczek krajoznawczych do Chełmna, Świecia i w okolice Bydgoszczy. Szerzono oświatę we wszystkich dziedzinach. Na szczególną pochwałę zasłużył skarbnik p. Abramowski.

Po udzieleniu absolutorjum zarządowi nowe władze wybrano w następującym składzie: **prezes — Kaczmarek Wacław,** sekretarz — p. Pieczyński, skarbnik — p. Abramowski. Przez aklamację wybrano p. Tasarka wiceprezesem, p. Szmeltera zast. sekr., p. Filareckiego gospodarzem. Ławnikami: pp Jankowska Wanda, Grzymowicz, Kamoli i Młyński. Komisja rewizyjna pp.: Podowski, Chlebowski, Olkowska Helena. Sąd honorowy pp.: czł. hon. Formanowski, czł. hon. Jarzyna i koledzy Grochocki, Chenciak i Wróblewski.

Towarzystwo uchwaliło założyć **protest przeciw wprowadzeniu w urząd nauczycieli niefachowców do szkoły zawodowej.**

W tym roku przypada **25-lecie istnienia towarzystwa**, w związku z czem urządzi się **wszechpolski konkurs czesania pań o mistrzostwo Polski.**

— **Walne zebranie „Sokoła" I.** odbędzie się w niedzielę **27 bm.** o godzinie 9.30 przed południem. w sali **hotelu Lengning.**

— **„Wszystko dla Boga i polskiej rzeszy wychodźczej!"** W najbliższych dniach wyjeżdżają dwaj członkowie Seminarjum Zagranicznego w Potulicach na placówki zagraniczne: **ks. Władysław Zdąbłasz** — do Jugosławji jako proboszcz dwóch parafij, i koadjutor **Wacław Miernik** — do Paryża, gdzie będzie osobistym sekretarzem ks. Paulusa, pochodzącego z Poznania. Pięćdziesięciu „podchorążych Bożych" udało się z Potulic na studja filozoficzne do Gniezna.

Marja Bogda i Adam Brodzisz w filmie **„Młody Las"** według J. A. Hertza, reżyserji Józefa Lejtesa, produkcji Libkow-film. W krótce ukaże się w kinie **„Marysieńka".**

Srebrne gody zasłużonego działacza.

W jutrzejszy piątek obchodzi pracownik tramwajów miejskich **Stanisław Byger** wraz z małżonką swoją **Martą ur. Wojnowską** srebrne gody. Jubilat jest znanym i szanowanym działaczem społecznym. Urodził się w 1883 r. w Przechowie pod Świeciem. **Już w młodym wieku interesował się pracą narodową.** Będąc w elektrowni młynów przechowskich maszynistą, założył przed wojną towarzystwo polskich robotników, zafundował towarzystwu sztandar i **poszedł pewnego dnia za pracę narodową z całym zarządem wraz z sztandarem prosto z zebrania do więzienia w Świeciu, a później w Grudziądzu.** W Bydgoszczy jest p. **Byger**, wierny abonent „Dziennika Bydgoskiego", od 1924 r. Zawsze brał żywy udział w ruchu zawodowym. Od 7 lat piastuje **w Chrześcijańskim Związku Pracowników Miejskich**, do którego należy pełnych 16 lat, mandat **skarbnika.**

Nabożeństwo na intencję Jubilatów odbędzie się w piątek, 25 bm. o godzinie 9-ej rano w kościele M. B. N. P. na Szwederowie. Do serdecznych życzeń, składanych Jubilatom w dniu jutrzejszym, przyłącza się także redakcja „Dziennika Bydgoskiego".

Sokół żeński

W czwartek, dnia 24 bm. o godz. 7 w szkole przy ul. Konarskiego **gimnastyka drużyny.** Tamże ćwiczenia druchen z gniazda **III i V.** Liczne i punktualne przybycie konieczne.

Sokolice Bielawki — Wielkie Bartodzieje.

W piątek, dnia 25 bm. o goz. 7 wiecz. lustracja ćwiczeń. Liczne i punktualne przybycie konieczne. Strój ćwiczebny. Czołem!

Sosnowska, naczelniczka okręgu.

— **Dzieło Hitlera „Mein Kampf"**, które na początku ubiegłego roku zostało skonfiskowane w Polsce, nadeszło w kilkuset egzemplarzach do wszystkich czterech księgarni niemieckich w Bydgoszczy. Jest to nowe wydanie, w którem ustępy zapowiadające **rewizję granic** zostały przez Hitlera usunięte. Popyt na nowe wydanie (niekompletne) jest bardzo słaby. „Mein Kampf" przestał być nowością i — cena jest za wysoka.

— **Zespół muzyczny instrumentów serbskich KPW. w Bydgoszczy** urządza w sobotę, dnia 26 bm. w salach Wicherta przy Rybim Rynku (Stara Bydgoszcz) zabawę karnawałową, na którą gości i sympatyków swych jak najuprzejmiej zaprasza. Początek o godz. 20. Pierwszorzędna orkiestra jazzowa. Dla utrzymania miłego nastroju przygrywać będzie własny zespół. (1220

KRONIKA ARTYSTYCZNA.

Boże Narodzenie
w poezji i pieśni.

Na taki wieczór nigdy nie jest zapóźno. Choć już bezpośredni okres świąt Bożego Narodzenia mamy za sobą, melodje kolend jeszcze nie przebrzmiały. Zawsze miłe i nigdy nie nużące pieśni odzywają się jeszcze żywym dźwiękiem i jednakowo poruszają najgłębsze struny uczuć.

Że inicjatywa Koła Przyjaciół Harcerstwa bydgoskiego była nietylko piękna, ale i aktualna, świadczył choćby fakt całkowitego wypełnienia się auli gimnazjum im. Kopernika i żywa reakcja publiczności na wszystkie punkty programu. Organizatorzy wieczoru pod nazwą: „Boże Narodzenie w poezji i w pieśni" znaleźli najwłaściwszą i najlepszą drogę do serc i umysłów.

Nieurobiona muzycznie publiczność, która nie umie czy nie chce absorbować wrażeń bardziej skomplikowanych i wymagających większego przygotowania, chętnie słucha rzeczy oddających uczucia powszechne i wszystkim odpowiadające.

Kolendy — czy może być coś bardziej właściwego? To przecież jednakowo trafia do każdego. Tak do prostaczka jak i do człowieka zdegustowanego i zblazowanego wszystkiemi wybrykami nowoczesności. Zresztą kolendy polskie są zdecydowanie najpiękniejsze i czy to będą autentyczne melodje ludowe, czy też utwory opracowane przez najtęższych kompozytorów — zawsze będą budzić jednakowy oddźwięk. To bierze przecież nietylko ucho, ale i serce i tem należy tłumaczyć powodzenie wieczoru kolendowego.

Co najważniejsze jednak, nietylko temat wieczoru i jego program, ale również wykonanie stało na bardzo wysokim poziomie i zadowolić musiało wszystkich.

Postępy, jakie robi **chór męski „Echo"**, są naprawdę zdumiewające. Każda jego produkcja podnosi najwyraźniej skalę możliwości i osiągnięć. Dziś jest to już zespół wokalny o wartościach, wysoko wynoszących się ponad poziom innych chórów regionalnych. Doskonały materjał głosowy, muzykalność, czystość intonacji, pełne i soczyste brzmienie, interesująca interpretacja — oto niezawodne walory, które zauważyć można w każdym utworze, śpiewanym przez „Echo". Zasługę dzielą między sobą członkowie chóru, rekrutujący się z miejscowej inteligencji, a bardzo dużą jej część może sobie przypisać świetny i zawsze panujący nad zespołem i partem dyrygent **prof. Alfons Rösler,** którego pracy i głębokiej kulturze muzycznej „Echo" niewątpliwie zawdzięcza swój obecny rozkwit.

Pieśń wiązała się zgrabnie w programie z poezją, którą reprezentowała **p. Marta Chmielarska.** Walory recytatorskie p. Chmielarskiej są powszechnie znane, a ostatni wieczór pozwolił je jeszcze raz podkreślić. Perły poezji — wiersze Staffa, Kasprowicza, Zegadłowicza, Iłłakowiczówny uzyskały pełen wyraz. Sztuka deklamatorska wysokiej klasy została przez publiczność należycie oceniona i nagrodzona gorącemi oklaskami.

Interesującem słowem wstępnem, omawiającem znaczenie motywu Bożego Narodzenia w pieśni i w poezji, poprzedził program **prof. mgr. Alfons Rösler.**

W rezultacie wieczór wszystkim przyniósł pełne zadowolenie: publiczności, która spędziła chwil kilka w miłej i kulturalnej atmosferze. Wykonawcom programu, którzy spotkali się z najżyczliwszem przyjęciem i wdzięcznością. A wreszcie harcerstwu bydgoskiemu, któremu środki materjalne są dla realizacji pięknych zamierzeń jak najbardziej potrzebne.

(hak).

Dorobku materjalnego i kulturalnego

polska Bydgoszcz powstydzić się nie potrzebuje.

(n). Uczestnikom zebrania uroczystego w ratuszu dnia 20 stycznia r. b. doręczono druk maszynowy, podający cyfry porównawcze z czasów piętnastoletniej gospodarki polskiego samorządu.

Obszar miasta po przyłączeniu przedmieść wzrósł z 849 na **6.700 hektarów.**

Liczba domów mieszkalnych z 6039 podniosła się na 7431. To znaczy że przybyło **3 tysiące nowych mieszkań.**

Majątek gminy powiększył się trzykrotnie. W roku 1920 przejęto domów czynszowych 29, wybudowano do roku 1934 — 62, wykupiono z rąk prywatnych 4. Razem 95. Sprzedano 17, pozostało 78. Domków robotniczych wybudowano na przedmieściach 15.

Poza tem wybudowano za naszych czasów: **stadjon sportowy**, tor wyścigowy, łaźnię miejską na Szwederowie, dom starców, **dworzec autobusowy**, trybuny i schrony dla łodzi w Brdyujściu, szałas wioślarska przy ulicy Pawła z Łęczycy, a w budowie znajduje się **wielki szpital.**

Ulic mamy teraz 480 (razem 229 kilometrów).

Parków i ogrodów miejskich jest dwa razy więcej niż za czasów niemieckich. Poza tem powstało 15 boisk i placów do gier oraz 3 nowe tereny ogródków szreberowskich.

Przybyło 18 kilometrów nowych wodociągów i 15 klm. kanalizacji.

Gazownia powiększyła liczbę latarń publicznych z 389 na 1743 sztuk. Produkcja gazu wzrosła z 3.750.000 na 5.100.000 kubików rocznie.

Elektrownia jest zupełnie nowa. Połączeń 14.000 (dawniej 5.200). Produkcja wzrosła **kolosalnie** — z 2.650.000 na **10.300.000 kilowatów.**

Rzeźnia miejska ubija rocznie 125.000 sztuk (dawniej 62.500).

Bibljoteka Miejska liczy obecnie **153** tysięcy tomów (w roku 1920 było 89.000 tomów).

Odnowiono Farę, nad którą miasto ma patronat, dalej podniesiono z ruin kościoł Klarysek, na Czyżkówku prywatny dom przerobiono na kaplicę, na Okolu stworzono publiczną kaplicę w ochronce sióstr Elżbietanek, w Siernieczku wybudowano kościół filjalny a na Szwederowie kościoł parafjalny.

Szkolnictwo rozwinęło się wspaniale. Gmina wybudowała gmach 7-klasowej szkoły powszechnej na Bielawkach, rozbudowała szkoły przy ul. Grunwaldzkiej, na Czyżkówku i w Zimnych Wodach. Przy ulicy Dworcowej — dawniejszy przytułek dla starców — oddano dla celów szkolnych. W budowie znajduje się druga szkoła powszechna na Jachcicach.

Przy poparciu społeczeństwa założono **12 nowych ochronek.** Do roku 1920 było tylko 5 ochronek, przeważnie ewangelickie.

Rzetelnie polskości służy nasz **teatr.** Powstało **muzeum,** coraz wydatniej się rozwijające. Powstały liczne stowarzyszenia i zrzeszenia kulturalne. Uczciliśmy **pomnikiem** tego, który nas uczył wiary w Polskę — **Sienkiewicza.**

Mimo ciężkiego w ostatnich latach położenia ekonomicznego, niema roku, któryby się nie zapisał jakimś dowodem rozwoju naszego miasta.

— **Nowy zarząd Tow. śpiewu „Halka".** Walne zebranie Tow. śpiewu „Halka" odbyło się w sali Izby Rzemieślniczej przy ul Jagiellońskiej 10. Zebranie zagaił prezes Gutkowski Marjan, witając zebranych i prosząc o przewodnictwo prezesa XXI okręgu kół śpiewaczych p. Kowalskiego. Po obszernych sprawozdaniach, stwierdzających żywotność i aktywność koła, uchwalono absolutorjum i wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli: prezes Jaworski Jan, zastępca Turski Franciszek, sekretarz Kaczmarek Czesław, zast. Janowski Stanisław, skarbnik Wiśniecki Stanisław, bibljotekarz Czapla Teodor, zast. Szranka Alfred. Radni: Gutkowski Marjan, Ganasiński Stanisław i Muszyński Stanisław.

Idea sokola na Jachcicach.

Z walnego zebrania Sokoła II.

Przy licznym udziale członków i gości odbyło się **walne zebranie Sokoła jachcickiego,** któremu przewodniczył wiceprezes Okręgu p. Gosieniecki. Z ciekawych sprawozdań prezesa, sekretarza, naczelnika i kierownika O. P. N. wynikało, że **gniazdo pracowało solidnie,** że młodzi ciągle gimnastykowali, brali udział w różnych imprezach i zawodach, zdobywając wcale piękne nagrody. Referent oświatowy p. Kace wygłosił szereg ciekawych, pouczających i aktualnych referatów, które zawsze budziły wielkie zainteresowanie i aplauz.

Liczne głosy nad sprawozdaniami stwierdzały zgodnie, że **Sokół II. pracował** energicznie **w 1934 r. i chlubnie się nawet wyróżniał, więc staremu zarządowi udzielono nietylko absolutorjum, ale pozostawiono go na rok przyszły w tym samym składzie:** prezes — p. Krygiołka, wiceprezesi — pp. Kołacki i Biedowicz, sekretarz — p. Górecki, skarbnik — p. Schuda, naczelnik — p. Muszyński i referent oświatowy p. Kace. Poza tem wybrano na chorążego p. Skrzypnika A., a na przybocznych pp. Parola, Tomaszewskiego i Krygiołkę H. Delegatem gniazda został p. Cyganek Fr., któremu gratulowano z okazji 10-lecia swej pracy dla dobra gniazda, poczem zebranie zamknięto.

Zlikwidowanie groźnej szajki włamywaczy

przez policję bydgoską.

Na czele szajki stał buchalter-maturzysta. — Sprawcy kradzieży do firmy Lewin w rękach policji.

Przed kilku dniami wielkie wrażenie wywołało w naszem mieście sensacyjne **włamanie do składu bławatów Harry Lewina przy ul. Podwale 15,** gdzie złodziejom udało się wykraść **cenne jadwabie i inne materjały, wartości blisko 15.000 zł.** Zuchwałe to włamanie już dawno niespotykane w naszem mieście, postawiło na nogi **całą bydgoską policję śledczą.** Przez cały tydzień **dniem i nocą prowadzono żmudne dochodzenia,** celem ujęcia sprawców bezczelnego włamania.

Ostatecznie policja wpadła na trop dwóch znanych bydgoskich złodziei i włamywaczy, oddawna figurujących w albumie policyjnym, **35-letniego handlarza Bronisława Wiśniewskiego i 28-letniego buchaltera Mieczysława Jakubowskiego,** zamieszkałego przy ul. Jasnej 16. Wiśniewski zamieszkały w podwórzu domu w którym mieści się skład bławatów Lewina, przy ul. Podwale 15, dokładnie wraz z Jakubowskim przygotował plan włamania.

W dniu popełnienia kradzieży wieczorem Wiśniewski zajechał wozem rzekomo z jarmarku w Łabiszynie na podwórze przy ul. Podwale 15, pozostawiając konia w zaprzęgu. W nocy Jakubowski wraz z Wiśniewskim włamali się z podwórza do składu i po zapakowaniu materjałów w siedmiu workach naładowali je na wóz i wyjechali. Poprzednio jeszcze celem utrudnienia pracy policji i zręcznego ukrycia łupu złodziejskiego naładowano na worki stoły i koziołki straganiarskie. Skradziony towar przewieźli następnie do **piwnicy 22-letniego Jana Staniszewskiego przy ul. Chołoniewskiego 22,** gdzie skradziony łup schowali w chlewie. I znowu urządzili się sprytnie. Włamywacze i ich pomocnicy uradzili, ażeby w razie przybycia policji i dokonania rewizji pokazać policjantom piwnicę sąsiadów jako własną. Wystarali się w tym celu o **odpowiedni klucz,** ażeby wprowadzić policję w błąd.

Istotnie policja zawitała na ul. Chołoniewskiego 22, gdzie przechowany był łup, jednakże towaru nie znalazła. Wówczas złodzieje i ich wspólnicy postanowili przewieźć towar **w bezpieczniejsze miejsce,** a mianowicie **do piwnicy 31-letniego szofera Jana Olszewskiego przy ul. Św. Trójcy 23.** W końcu jednak udało się wywiadowcom policji śledczej wykryć miejsce ukrytego łupu złodziejskiego a groźnych włamywaczy oraz ich popleczników osadzić w areszcie policyjnym. Odebrany towar częściowo jest zniszczony, tak, że firma Lewin zwróciła się do towarzystwa ubezpieczeniowego o odszkodowanie.

Na uwagę zasługuje fakt, że herszt bandy złodziejskiej Jakubowski, pochodzący z Sanoka, ukończył gimnazjum we Lwowie i stał się zawodowym złodziejem już **5-ciokrotnie karany** mimo swego młodego wieku przez sądy polskie.

Dzielnej policji bydgoskiej należy się prawdziwe uznanie za wykrycie bandy włamywaczy.

— **Zabawa karnawałowa Czeladzi Rzeźnickiej w Resursie.** W nadchodzącą sobotę, 26 bm., Czeladź Rzeźnicka urządza w salach Resursy Kupieckiej wielką zabawę karnawałową, na której czeka każdego moc niespodzianek. Doskonała orkiestra i wesoła zabawa do rana!

— **Kurs modelarstwa lotniczego.** Zarząd Obwodu Miejskiego LOPP. komunikuje, że w sobotę, 26 bm. o godz. 17 w sali Szkoły Dokształcającej przy ul. Konarskiego 2 rozpocznie się kurs instruktorski modelarstwa lotniczego. Wykładowcą kursu będzie instruktor woj. p. Bolesław Grajeta z Poznania. Wszystkich, którzy się zgłosili na kurs w sekretarjacie LOPP. prosimy o przybycie bezpośrednio dnia 26 bm. o godz. 17 do Szkoły Dokształcającej.

Z KRAJU.

Składki na „Strzelca" ściągane przez urząd skarbowy. Ku zdziwieniu mieszkańców Suwałk, zaczęto przy wykupywaniu świadectw przemysłowych ściągać składki na Związek Strzelecki w wysokości od 50 gr do kilku złotych. Inicjatywę tej niepraktykowanej gdzieindziej zbiórki przypisują nowemu naczelnikowi urzędu skarbowego. Na niewłaściwość takiego postępowania zwrócił uwagę nawet sanacyjny dziennik miejscowy.

Ofiara „Lux-Torpedy". Podczas przejazdu „Lux-Torpedy" przez stację w Skierniewicach pod koła dostał się pracujący na linji pracownik kolejowy Mateusz Pietrzak, który wskutek odniesionych ran zmarł.

Dla powodzian. Minister spraw wewnętrznych zarzadził bezpłatny przydział 3000 tonn żyta, oraz 93.5 tonn soli dla powodzian.

Za wyzysk — do kozy. Gitla Jerozolimska, właścicielka fabryki w Warszawie pociągnięta została do odpowiedzialności karno-administracyjnej za bezprawne obniżanie zarobków robotniczych. Sąd starościński skazał Jerozolimską na 14 dni bezwzględnego aresztu. Jerozolimską aresztowano.

Tajemnicza zbrodnia. Gajowy majątku Chorodziec na Kresach znalazł ukryte pod drzewem zwłoki mężczyzny. Ślady wskazywały, że zwłoki zostały przywiezione z pobliskiej miejscowości.

Siekiera w rekach szaleńca. W osadzie Rozalin, pow. wołkowyskiego, parobek posterunkowego policji Tumankiewicza Barys Nasewicz w czasie sprzeczki z córką Tumankiewicza — Heleną uderzył ją siekierą w głowę, raniąc ciężko. Nasewicz zadał również żonie Tumankiewicza — Franciszce szereg ciosów siekierą w głowę i plecy, poczem w przystępie szału poderżnął sobie gardło i zadał 6 ran nożem w głowę. Franciszka Tumankiewiczowa zmarła z odniesionych ran.

— **Młodo-Niemcy wezwali na pojedynek „starych".** Pojedynek nie był krwawy, strzępiono tylko języki. Odbył się w sali Kleinerta przy udziale około tysiąca ciekawych widzów i jednocześne słuchaczy. Starli się dwaj głowacze: dzierżawca majątku **Spitzer** — mówca „Jungdeutsche Partei", i **baron von Rosen** — wysłannik „Führera" Niemców w Polsce, von Witzlebena, prezesa „Deutsche Vereinigung", który ma żałobę po zgonie Jagowa, swojego wujka. Z wyniku pojedynku oratorskiego obie strony, tak „młodzi" jak i „starzy" zdają się być zadowoleni. Wiadoma rzecz, nie przemieni się wrona w gawrona...

Z kolonji rosyjskiej.

Zwyczajem tradycyjnym Rosyjskie Koło Pań w Bydgoszczy urządziło „choinkę". Ciekawy i urozmaicony program uroczystości został wykonany ku uciesze i zadowoleniu wszystkich obecnych. Szczególnie zasługują na wyróżnienie następujące atrakcje: taniec krasnoludków, wykonany przez Ninkę Torłopównę, Tamarę Brońską, Irenkę Gromadko, Oleńkę Ostrowską i Krysię Lakuczównę. Kozaczka odtańczyła prześlicznie Ninka Torłopówna w asyście Elżbiety Brońskiej. Taniec zadowolił wszystkich i był gorąco oklaskiwany. Gavotte — wykonały uroczo i klasycznie Irenka Lisiewska i Tamara Torłopówna. Cygański taniec odtańczyła z wdziękiem Ela Bogacka. Taniec murzyński — „clou" i finał wieczorku dla młodzieży — wykonały Ninka Torłopówna i Oleńka Ostrowska.

Ażeby wrażenie było kompletne, pozwolono dzieciom na krótką zabawę taneczną, do której przygrywała doborowa orkiestra rosyjska p. Sandro.

Zabawa dla dorosłych rozpoczęła się wieczorem. Sala była kompletnie zapełniona gośćmi i sympatykami. Obfity bufet, zaopatrzony w różne specjalności, dodawały animuszu. Bawiono się znakomicie, wesoły nastrój panował do końca zabawy.

Rosyjskie Koło Pań w Bydgoszczy poczuwa się do miłego obowiązku wyrazić najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim ofiarodawcom, którzy przyczynili się do spełnienia życzeń dziatwy, tak hojnie obdarowanej i wszystkim sympatykom i życzliwym.

— **Przygotowania do obchodu imienia Prezydenta Rzeczypospolitej.** Minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego wobec przypadających dnia 1 lutego imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, polecił zorganizowanie w dniu tym **we wszystkich szkołach** uroczystych obchodów. Obchody te należy związać z przypadającem 30-leciem pracy naukowej prof. Ignacego Mościckiego. Nadto obchody powyższe winny być poprzedzone nabożeństwami szkolnemi.

Odjazd pociągów z Bydgoszczy:

Toruń — Warszawa: 2.37, 6.50, 8.05, 9.57, 13.55, 15.30 **18.01,** 19.58, **21.26** (tranzytowy), 23.16.
Tczew — Gdańsk — Gdynia: 0.40, 3.56, 5.50, **7.35,** 12,13, 13.13, 17.17, **20.03,** 20.10.
Kościerzyna — Gdynia: 8.13, 15.45.
Nakło — Piła: 0.01, 6.15, **10.49** (tranz.) 14.45, 19.46.
Unisław — Brodnica: 4.50, 8.11, 13.45, 16.10, 21.55.
Inowrocław — Poznań: 2,21, 3.50, 6.20, 11.45, 13.40. 18.10, 20.40, **22.25.**
Wągrowiec — Poznań: 5.00, 10.32, 13.26, 18.54.
Inowrocław — Karsznice — Herby Nowe: 2.21, 13.40.

PEŁNA TABELA WYGRANYCH LOTERJI PAŃSTWOWEJ.

Szesnasty dzień ciągnienia.

I ciągnienie

Główne wygrane

1.000.000 zł. — 72450.
50.000 zł. — 157172.
Po 5.000 zł. — 76466 129911.
Po 2.000 zł. — 12933 47078 60049 88449 115847 153633.
Po 1.000 zł. — 20687 31841 35030 39723 39785 44169 47637 48708 54644 66301 68591 74515 84220 98794 120071 132450 164537 167277 171168 176702.

Wygrane po 200 zł.

131 276 420 1041 387 496 623 721 2080 251 356 695 3031 115 61 277 314 405 4004 19 324 539 85 628 721 5268 383 95 441 865 6315 81 596 614 63 881 960 7147 603 737 39 94 8028 52 179 279 374 479 673 9026 133 288 513 814 953 10182 272 344 530 804 98 11015 109 359 97 593 12077 151 96 399 475 700 13162 264 661 726 87 94 14007 80 89 194 413 27 512 857 15085 148 84 264 452 634 734 952 16002 92 370 83 617 48 17713 927 55 18089 348 51 53 858 97 19340 512 820.

20260 390 531 34 21193 796 979 22022 78 226 29 348 717 23213 681 798 809 24004 287 334 85 623 909 14 25259 349 411 26146 555 88 655 780 846 27257 593 611 30 40 45 714 76 998 28104 201 578 634 29032 726 35 865 30114 77 330 502 706 78 872 31179 311 621 865 32580 723 35 33065 123 243 406 72 34078 90 395 35094 198 412 566 756 899 36205 338 605 58 732 914 37074 520 31 48 930 38136 665 71 39239 95 379 913 40351 749 984 41014 96 425 76 83 516 844 42128 92 251 382 610 732 95 43393 546 99 609 44027 29 729 901 45150 99 257 87 94 337 568 724 897 46338 39 94 785 900 46 47086 167 291 416 88 571 756 887 913 48185 463 688 765 49123 546.

50620 51005 134 262 82 595 856 61 93 52016 286 398 590 624 788 949 54230 784 55189 273 331 766 962 56157 256 344 560 57106 86 201 300 455 89 621 77 817 70 998 58399 823 947 89040 97 155 385 550 616 25 60052 554 61020 21 198 62069 166 911 63120 208 587 639 721 68 64097 139 315 45 66 67 693 868 79 914 65357 496 638 717 32 841 66058 253 99 380 607 67104 206 320 96 686 767 68036 77 180 220 696 69054 206 330 510

70591 868 904 74 79153 414 46 59 704 72363 505 37 713 53 73168 542 763 964 74023 33 254 341 464 99 905 75021 46 397 412 545 84 76285 480 97 77010 147 399 527 646 77 864 962 78083 113 464 511 36 79398 445 776 80144 78 380 528 624 47 92 967 81023 30 234 447 916 82144 94 220 575 899 83021 189 767 83 908 43 84088 308 62 482 8272 926 85620 988 86318 56 73 96 664 743 75 7119 35 75 88563 717 89261 424 545 645 812 908 90634 713 953 91340 572 643 80 92012 376 804 122 71 93017 160 347 62 94 768 843 940 94377 682 333 946 85 95181 291 353 510 660 896 96039 166 521 769 973 97895 958 98007 60 74 854 99152 205 479.

100076 210 364 920 101003 20 87 302 641 51 916 102413 561 934 103359 99 104310 57 462 609 105013 318 427 656 745 859 106118 349 520 63 867 107102 46 91 443 663 108015 53 115 55 613 109238 322 478 914 31 58.

110041 774 111236 453 611 728 848 443 112013 55 241 777 805 16 44 950 11323 34 345 903 114078 183 708 84 115527 116297 360 486 736 117412 32 538 82 630 54 768 941 118046 306 519 60 881 98 119012 85 100 88 305 895.

120344 56 77 87 530 677 121021 676 922 122372 464 123058 168 73 515 823 124102 334 562 892 125348 596 892 959 126407 55 516 772 804 127289 370 87 468 869 990 128414 553 628 806 30 129164 484 536.

130419 758 131017 378 491 978 132099 132 40 50 211 833 67 133824 134218 313 92 553 801 135778 983 136030 165 769 17099 125 70 548 789 896 900 35 138022 436 79 578 967 139061 481 592 720.

140226 469 87 519 55 662 920 141811 142342 603 791 143943 144035 272 354 582 98 982 145031 71 305 861 967 146219 374 497 779 835 147418 701 910 13 98 148264 84 391 496 664 802 76 997 149506 70 75 684 755 806 20.

150018 43 157 335 44 647 151108 484 757 816 152151 354 970 153004 383 499 594 699 701 39 154566 86 708 14 802 155268 342 614 47 58 749 890 920 83 156288 341 517 795 157003 84 421 35 612 16 58 78 158044 116 220 45 319 412 702 819 159240 36 41 847 77.

160078 561 75 632 864 161048 150 323 35 891 950 162019 24 58 349 631 710 41 163071 290 511 41 604 80 736 935 164163 537 77 80 704 165025 151 479 766 97 919 166470 98 641 895 167011 282 168124 226 314 82 429 853 933 56 64 169064 94 106 81 204 641 774 801 906 15.

170028 96 316 879 901 6 171175 338 462 669 729 805 172057 86 151 206 488 923 174098 261 445 627 707 175773 176349 458 548 95 992 177001 196 646 943 178113 298 340 429 711 20 43 179128 513 900.

Wygrane pocieszenia po 50 zł.

183 1781 2781 3817 4724 7441 638 858 39455 807 55 40043 250 652 41153 620 722 43407 13 44324 539 877 993 45071 326 59 46348 620 47276 48205 671 49250 308 458. 9521 22 10201 940 11584 12797 13647 738 15688 797 912 86 17908 18832 19039 649 20435 21509 22246 84 23187 259 641 24033 457 26597 27033 314 469 28327 29331 949 30285 704 31509 810 42 32173 604 34934 35348 790 909 37097 522 883 38490

51312 52877 54131 55060 79 124 657 56137 521 57085 413 43 759 58145 87 59639 60618 62006 132 325 63366 930 64347 984 66799 67195 260 69557 71292 586 802 72073 99 763 971 73327 658 74260 995 75930 76018 265 830 77277 436 779 974 78367 670 815 22 984 79008 298 683 718 81463 693 779 964 82698 84065 490 85990 86201 718 934 87460 697 88136 75 374 521 855 89349 673 90383 403 91057 96 178 369 92035 247 612 93321 489 672 707 95086 352 829 97297 334 489 99062 729

100613 857 259 370 794 102195 375 103106 104939 105115 295 526 106185 297 357 623 107837 108655 109532

110328 560 696 14295 115545 116966 117185 556 812 118218 119971

122911 124365 425 638 95 125413 126337 483 720 814 79 127576 129055 477 781.

130978 89 131595 618 38 132103 388 134440 135740 136491 806 81 137007 341 530 774 138888.

140099 141326 142070 325 143461 534 878 144063 145321 636 993 146474 147800 148225.

150643 151341 152948 153000 613 884 154636 721 85 155785 974 157332 158039 483 727 159162 707 820 161383 162617 163173 916 164967 165014 166139 962 170228 906 171006 172561 173040 75 174017 583 175759 79 177324 36 96 179776.

II ciągnienie

Wygrane pocieszenia po 50 zł.

269 387 439 508 1134 424 526 43 717 919 25 2102 295 569 720 31 35 39 842 68 934 3095 107 86 407 514 94 669 874 4119 430 85 502 21 760 935 5024 109 24 42 381 740 886 966 74 84 6016 24 377 472 522 33 707 63 898 7047 113 327 459 97 502 29 702 8030 39 165 362 606 9048 65 299 334 697 722 818 39 54 10040 94 131 62 402 11368 544 637 801 122038 76 161 477 975 13010 83 252 97 401 595 636 891 14049 135 306 419 15489 515 58 628 723 16068 208 27 38095 691 993 17024 121 36 928 18245 350 558 699 803 90 19142 49 83 507 804 5 933.

20033 80 193 307 583 771 80 21207 370 406 64 67 727 99 528 873 22489 575 715 867 23028 169 316 49 610 53 740 97 833 24087 185 297 427 693 956 25023 247 91 392 454 86 584 640 706 59 894 26228 300 1 99 6776 785 820 27143 47 59 255 425 719 35 919 28183 208 399 412 871 95 973 29013 28 419 745 30247 321 581 86 614 890 31078 195 303 6 21 426 51 91 707 895 32148 69 82 276 516 22 663 896 33033 111 245 522 821 34248 242 605 896 97 908 35020 662 767 36111 26 700 5 14 877 932 37076 82 117 668

38123 438 56 605 761 68 38007 155 329 445 74 88 500 806 78 85 953 40054 203 44 89 465 75 93 598 801 71 955 41086 120 236 313 444 506 44 57 690 738 49 42091 275 520 55 695 798 947 43037 40 157 99 243 575 723 862 44150 321 494 612 811.

45098 454 598 773 953 46029 155 93 285 514 810 979 47200 412 529 91 817 900 58 49011 152 253 309 451 682 780 943 66 48071 238 377 86 677 83 649 56 814 957 50109 347 879 925 51022 174 261 339 84 429 717 91 901 52407 9 582 705 53260 405 783 827 54412 849 55184 237 580 56144 357 830 57116 255 584 708 847 58021 24 117 253 424 642 745 905 21 59123 218 86 344 415 559 661 720 844 82 963 60333 532 668 763 79 806 61144 71 206 63 71 713 70 62194 289 402 86 604 800 977 63138 64 82 382 609 810 48 96 64094 102 217 506 791 882 962 65016 303 886 937 68 66053 55 304 23 87 438 698 757 73 67041 158 284 439 91 545 68300 483 598 609 63 966 69075 170 298 91 479 86 566 697 825 31 61.

70030 184 310 64 776 71184 87 224 518 887 967 72090 106 629 888 73299 51 707 827 74223 350 58 403 909 75118 363 465 78 92 823 947 76302 424 507 57 72 763 865 974 77046 110 676 730 38 83 834 78005 240 588 633 34 63 79486 501 80056 111 257 458 596 620 702 820 81010 50 664 741 816 73 82022 34 92 99 123 73 308 50 59 409 646 713 40 832 83099 146 223 768 806 84418 681 923 85154 73 90 268 557 753 954 86021 74 303 766 522 49 87268 394 429 61 578 88014 122 270 325 507 42 59 624 786 800 89116 74 202 413 618 90 749 887

90127 62 370 557 59 740 806 91031 33 67 281 562 774 966 92266 435 73 570 719 93061 218 40 310 537 634 753 94539 661 962 95079 246 308 69 410 42 601 96071 98 543 702 7 66 962 97302 535 55 98165 237 335 447 519 789 891 99124 601 51 780 838.

100150 56 339 83 445 86 638 894 934 80 101338 540 607 42 847 65 987 102099 202 310 434 507 72 744 875 975 103129 66 327 412 27 522 75 656 776 98 866 104012 71 149 277 303 38 444 85 105282 428 602 730 70 96 887 88 930 31 36 106179 205 435 687 882 947 76 107046 143 95 329 54 440 108184 85 203 334 78 90 836 932 109086 90 212 54 347 94 406 682 711 93.

110359 490 517 72 660 61 810 928 86 111071 350 69 489 729 86 906 112011 71 119 458 555 644 822 957 113062 287 91 314 489 592 761 864 974 114220 442 548 86 650 764 942 115264 93 443 574 763 117420 73 584 732 854 902 8 118266 371 676 119036 238 340 61 516 726.

120084 121079 143 385 465 516 39 44 60 739 68 894 122113 37 71 87 223 390 561 840 921 29 49 123019 627 834 124004 6 123 277 535 775 839 995 125182 354 870 126042 101 205 308 408 547 646 52 709 841 976 127063 260 543 620 843 962 128208 407 609 706 129076 174 265 401 4 57 735 868.

130192 268 385 466 694 701 131358 574 603 830 87 132050 73 294 598 677 944 65 133010 67 272 93 328 869 962 134164 236 462 91 811 945 48.

135071 716 136020 260 353 72 450 534 67 641 78 797 137320 994 138056 66 71 342 99 519 37 833 57 138052 218 341 403 77 140209 62 576 141489 793 988 142115 33 51 93 491 528 790 859 980 143146 254 85 308 17 62 478 813 144208 57 322 676 96 760 812 952 145116 202 19 334 753 892 146047 343 576 78 635 775 884 147763 821 148176 377 655 812 46 149103 230 68 664 720.

150035 36 58 514 151026 54 224 34 83 408 12 74 979 152121 79 599 662 722 844 153435 555 69 656 735 906 154077 116 99 421 22 54 588 622 52 813 924 155202 405 47 65 585 897 156065 149 346 516 44 683 781 880 157175 79 335 52 158406 585 97 653 159003 34 336 455 57 572.

160036 569 732 34 78 161030 97 278 300 58 95 723 48 162055 105 298 425 62 75 500 69 77 715 163125 204 367 442 50 61 63 94 617 70 893 919 164110 24 89 250 95 401 536 78 991 165277 94 530 783 826 994 166039 427 167090 284 445 61 88 717 63 848 916 65 89 168043 193 516 682 982 169002 185 398 425 70 868 73 931.

170113 42 521 22 87 660 747 861 171239 59 612 17 56 88 736 99 918 172359 632 68 512 41 61 173172 244 412 546 900 174084 417 40 738 51 53 905 175016 48 148 287 98 344 74 415 29 609 52 906 176072 198 376 86 421 540 68 895 96 935 177014 91 163 70 269 454 835 75 178237 326 71 413 75 670 808 82 904 179172 276 85 567 750.

III ciągnienie

Wygrane pocieszenia po 500 zł.

938 1014 95 308 58 74 527 968 2685 992 3257 89 4054 60 191 356 987 5065 326 702 15 36 6395 633 736 7118 88 395 8121 253 465 626 803 9498 880 10195 414 542 77 691 11363 94 12662 13004 25 242 518 656 708 836 48 14009 134 316 639 779 909 15325 65 473 655 16143 506 17592 99 823 32 968 18301 435 722 55 816 19027 858.

20385 428 65 870 21139 224 429 536 22317 408 47 807 23019 73 157 455 83 877 938 24013 269 397 746 25010 249 552 98 910 26342 473 873 99 953 27171 74 734 74 988 28004 120 409 502 29000 201 62 534 613 37 873 30184 384 449 532 764 940 31177 484 915 65 32166 453 609 51 85 741 44 34031 326 940 35341 968 36216 779 37404 621 38211 18 494 612 39123 221 361 693 868 40144 224 54 655 846 41094 595 978 99 42263 310 787 90 814 21 964 43304 411 36 979 44175 307 33 35 73 453 80.

45087 345 88 99 919 46251 60 356 518 683 814 47083 158 306 724 886 48233 452 534 613 827 49026 43 138 49 609 44 870 50177 533 541 51011 114 375 504 600 49 974 52206 78 94 422 26 619 901 53028 150 346 464 578 702 42 887 968 54078 168 295 431 802 98 55045 169 85 598 676 767 56113 606 807 11 57276 73 308 204 20 58080 194 258 981 59045 1116 619 807 50 920 60214 314 270 61055 118 611 14 62071 191 234 327 32 83 441 870 906 63110 63 521 998 64071 99 141 357 435 59 718 895 992 65222 313 531 817 53 908 80 66120 471 52 676 7790 888 912 67137 535 969 68280 639 89 880 69107 70 226 627 829 71215 72093 318 605 706 933 73162 87 998 942 74004 10 651 71 768 75093 609 16 26 862 776301 501 625 796 77166 132 609 753 68023 234 43 337 425 775 894 79045 49 88 548 79 798 888 917 27 80382 617 738 56 81279 479 594 737 82227 426 57 624 78 83460 99 509 447 96 968 84316 85110 212 429 569 73 922 65 86116 434 47 753 853 87006 303 32 51 97 827 81 88107 286 327 451 517 54 91 89109 346 693 754 896.

90658 717 93 94 866 91153 422 72 537 604 728 92094 95 207 35 333 462 93237 348 446 831 94313 503 31 664 742 836 98 95129 50 503 610 76 96614 977 97152 58 583 98530 99408 67 537 637 70.

100070 184 249 69 98 559 798 10179 431 574 958 102028 441 982 84 103097 133 317 902 610 900 104535 993 105354 106458 62 547 830 982 107157 388 460 524 718 75 108018 131 34 258 336 109323 504 39 733 75 873 937.

11064 665 91 111065 99 549 112349 442 113078 243 317 440 593 736 996 114137 56 252 457 578 932 115321 865 994 116334 36 401 97 768 995 117245 388 411 736 57 903 118225 73 533 696 779 960 119249 63 72 386.

120229 341 751 121121 212 425 536 929 75 82 12138 41 522 822 123134 287 370 605 124067 241 403 676 789 125567 608 126140 398 978 127030 57 170 214 477 522 744 47 827 54 98 128011 372 408 675 723 999 129027 104 299 342 480 925.

130067 256 393 653 802 31 132630 133079 398 874 922 134060 574 834 92.

135224 335 59 646 136084 399 482 553 805 9 138274 353 454 732 46 139196 700 140059 261 725 64 76 921 141092 212 781 820 152033 145 256 411 143114 44 272 648 144255 661 708 19 960 145472 568 878 146073 386 147066 547 652 148608 149503 756 150326 867 151859 152078 399 476 153009 67 120 478 503 677 756 154101 469 798 890 155301 711 156235 91 428 534 731 878 157122 241 312 89 158016 390 871 159108 50 373 439 97 542 666 719.

160122 426 680 790 938 161600 162070 141 693 719 89 933 163114 377 739 97 164022 427 771 866 71 165193 572 166426 501 167170 283 386 733 827 83 168406 537 40 798 907 169021 293 502 879 170489 805 921 171263 692 84 761 172166 268 489 533 672 173211 580 84 604 89 825 174237 305 446 85 539 175237 663 921 176435 596 752 901 42 177281 98 178055 165 317 425 686 179129 234 75 606 95 97.

Wygrane po 2500

63 67 275 881 1078 2057 200 560 5424 45 577 750 6397 7973 8284 340 9547 54 12551 657 713 13350 949 14355 976 15827 16020 978 17568 811 18281 444 522 48 763 21217 22124 23147 24237 25337 27366 890 30654 31069 979 32137 526 727 842 34649 36010 174 297 506 37327 560 729 901 38325 567 39374 84 624 768 40107 840 41219 664 849 42467 928 43163 64 673 744 932 95

45056 580 46003 291 566 667 822 931 47080 577 912 48013 58 466 564 49465 668 872 50105 445 51445 578 89 806 52454 643 53193 955 54190 268 972 55951 57440 879 58043 657 59167 511 60038 140 61917 62003 115 63234 354 63 495 596 654 81 774 99 885 64296 398 551 71 944 65472 535 784 535 69433 571 946 67028 382 464 504 68433 624 69131 271 577 673 738 70233 71038 340 632 846 72638 73093 485 750 74786 557 98 75345 876 79 76202 399 645 77981 78130 252 380 455 56 79557 90163 735 958 83281 348 457 834 84570 85165 86253 544 790 94 945 87019 777 88269 371 81 85 919 89300

90620 91028 92237 606 93806 94580 623 796 96634 789 97627 98389 99481 740 100227 102366 103015 764 104115 106013 657 107258 661 810 108098 109032 329 542 816

110113 794 111179 229 789 112043 324 113190 983 114182 697 916 115429 116625 905 40 117832 119261 560 120150 121686 122318 70 555 123259 645 124093 843 125157 322 860 126216 425 68 663 718 127919 50 129280 699 783 130779 846 131345 132095 346 73 865 133108 37 514 15 134293 454

135397 455 91 136122 815 137262 142050 414 752 885 143168 409 144090 781 139385 140066 444 841 141923 308 15920 146228 974 147227 468 148164 453 149071 854 150714 72 151094 319 498 687 706 16 59 152144 566 887 153130 45 285 154056 87 155515 156043 57 136 157000 775 255 80 357 158534 159004 354 688 94 161392 483 819 903 162140 697 163518

165254 493 731 166135 326 643 167591 633 910 168207 18 759 872 169085 336 790 170107 92 171282 495 628 172023 89 391 585 173049 55 335 773 174062 176 369 470 995 175079 876 176136 289 832 986 177406 178257 703 179566 791

Wygrane po 500 zł.

204 631 729 1049 373 2016 170 368 482 3120 213 515 4645 5112 636 872 6220 322 93 7367 456 774 8235 9321 10067 435 11302 30 12180 203 13324 464 543 643 733 14022 333 667 788 15262 540 784 839 16285 798 17583 86 680 727 18192 214 19087 783 20007 21834 22387 478 838 23096 332 946 24051 25052 101 84 26177 453 548 744 27141 303 672 825 28016 365 443 87 993 29344 454 712 937 30333 511 849 31406 540 83 32146 407 565 666 33109 34079 35437 652 907 93 36018 450 589 37806 38003 360 39726 41252 42098 43689 44446 882

45204 553 46 435 716 962 47174 237 478 776 958 48094 124 49282 864 962 67 50078 350 297 618 78 795 860 51335 833 52002 43 70 333 520 53527 711 54652 55912 56483 57313 428 60 512 717 58255 964 59976 60638 61470 771 62001 181 568 609 916 63310 60442 409 65529 66393 67252 448 588 638 68003 520 706 914 69964 70569 799 71525 72214 73356 66 422 585 733 74265 484 785 75460 539 761 852 76452 77061 194 569 78044 226 674 816 79421 871 80213 605 934 81369 608 82223 36 419 73248 84484 761 949 85018 43 86653 87311 409 88093 97 885 917 36 79063 664

90262 468 641 92362 95389 844 46 57 96910 97391 98291 99129 468 100209 515 101096 102358 689 103733 863 104318 60 79 545 105222 420 692 748 91 861 106639 775 107214 17 802 923 108360 488 672 728 819 109530 67 743 92

110088 838 111011 273 523 112385 113121 878 114166 384 115026 117275 317 118537 119263 386 812 977 120083 478 672 73 121494 123110 402 848 125069 374 126156 435 128245 419 61 761 129239 131535 132175 133904 134489 665

135250 453 136183 528 92 137200 23 787 138059 139827 140228 386 465 141274 566 816 142562 144032 341 464 145037 146172 920 147814 148055 149387 773 150031 752 1514776 745 152353 76 484 865 15412 90 805 156721 157081 145 206 16 747 158128 279 159561 160797 162680 714 823 164061 148 888 165031 166161 65 353 167587 168247 442 951 169255 170248 610 95 171022 79 625 55 7726 172789 173314 765 174288 454 82 175343 968 176449 72 899 177213 334 786 816 178443 540 63 774 17902 2577 69 477 741.

— **Zamiast kwiatów** na grób śp. Marjana Brochwicz-Lewińskiego złożyła stryjenka z córkami i synem na biednych parafji św. Winc. a Paulo na Bielawkach 10 zł.

— **Przybłąkany pies** podobny do wilka do odebrania. Lenartowicza 3.

PROGRAM RADJOFONICZNY.

PIĄTEK, 25 STYCZNIA.

WARSZAWA-RASZYN. 6,45: Audycja poranna. 12,10: Fantazje operowe (płyty). 12,45: „Pokarm matki — podstawą zdrowia niemowlęcia". Odczyt z cyklu „Wskazówki dla młodych matek"). 13,00: Dziennik południowy. 13,05: Utwory salonowe w wyk. Wiesława Wilkosza (skrz.). 15,35: Przegląd giełdowy. 15,45: Koncert orkiesry Wiktora Tychowskiego. Transm. z Katowic. 16,25: Koncert chóru „Echo" pod dyr. Wł. Kalinowskiego. Transm. z Wilna. 16,45: Audycja dla chorych. 17,15: „Zegary grające" reportaż dr. Kazimierza Kuczkowskiego, Kustosza Muzeum Narodowego w Krakowie z ilustracjami muzycznemi. Transm. z Krakowa. 17,50: Przegląd wydawnictw. 18,00: Wiadomości rolnicze. 18,15: Muzyka taneczna z kawiarni „Adria". 18,45: „Ochrona przyrody i łowiectwo" odczyt. 19,00: Recital śpiewaczy Stefanji Millerowej. 19,20: Pogadanka aktualna. 19,30: Utwory skrzypcowe (płyty). 19,50: Wiadomości sportowe. 20,00: „Jak spędzić święto?" 20,05: Pogadankę muzyczną wygłosi prof. Karol Stromenger. 20,15: Koncert symfoniczny z Filh. Warsz. i solisty. W przerwie: Dziennik wieczorny oraz „Jak pracujemy w Polsce". 22,30: Recytal poezyj. 22,40: Koncert reklamowy. 23,05: Muzyka taneczna z kawiarni „Gastronomja".

Z ZAGRANICY dziś słuchamy o godz. 17,00: **Rzym.** Muzyka lekka. **Moskwa (WCSPS).** Muzyka ukraińska. **18,00: Leningrad.** „Rusłan i Ludmiła" opera Glinki. **Frankfurt.** Koncert popularny. **19,00: Koenigswusterhausen.** Słuchowisko muzyczne. **Praga.** Koncert radjoork. **20,00: Praga.** Recital fort. **Stockholm.** Recital skrzypcowy. **21,00: Berlin.** Muzyka tan. **Medjolan.** Koncert symfoniczny. **Praga.** Koncer symfoniczny. **22,00: Stockholm.** Muzyka lekka. **Strasburg.** Muzyka rosyjska. **Rzym.** Muzyka ludowa. **Luksemburg.** Koncert symf. **Budapeszt.** Muzyka taneczna. **Kopenhaga.** Muzyka taneczna. **23,00: Hamburg.** Muzyka wieczorna. **Londyn Nat.** Koncert radjoorkiestry. **24,00: Londyn Nat.** Muzyka taneczna.

Zmarli.

Śp. **Walenty Kotula,** dzierżawca dóbr, w Oparowie.

Trzy dni w Zakopanem.

Na narty i łyżwy.

Po górskie zimowe słońce i zdrowie... zostanie uruchomiony pociąg popularny: Dancing-Narty-Bridż do Zakopanego.

Odjazd z Bydgoszczy dnia 1 lutego br. o godzinie 13,40 a z Torunia o godz. 14,00 (do Poznania). Odjazd pociągu z Poznania o godz. 18,00 i przyjazd do Zakopanego 2 lutego około godz. 7,00 rano. Przyjazd powrotny do Poznania 5 lutego rano. Cena przejazdu kl. III w obie strony wynosi z Bydgoszczy 29 zł 50 gr i z Torunia 29 zł. Na miejscu w Zakopanem przewidziano zorganizowanie wycieczki narciarskiej w góry a także wycieczki autobusowe do Morskiego Oka. Ilość miejsc w pociągu ograniczona. Należy przeto śpieszyć się i uskutecznić zapisy wcześniej, które przyjmuje Polskie Biuro Podróży „Orbis" w Toruniu i Bydgoszczy.

Z walnego Zebrania Związku Pracowników Kupieckich

W dniu wczorajszym przy licznym udziale członków odbył Zw. Prac. Kup. w Bydgoszczy swe doroczne walne zebranie. Przebieg obrad któremu przewodniczył prezes Zarządu Głównego z Poznania p. Cofta, był poważny i rzeczowy. Sprawozdania członków zarządu wykazały stały rozwój oraz nowe sukcesy na polu pracy społecznej. Szczegółowe sprawozdanie zamieścimy w następnym numerze.

Miljon padł u Kaftala.

Król wygranych 31 Loterji miljon złotych padł na numer 72.450 w popularnej kolekturze szczęścia Kaftala, tam, gdzie padł już pierwszy w dziejach loterji miljon. Fale eteru transmisji radjostacji raszyńskiej poniosły radosną wiadomość o narodzinach miljonera do najdalszych zakątków kraju, gdzie tysiące graczy z przytłumionym oddechem oczekiwało spełnienia utajonych marzeń o królu wygranych, o miljonie. A zatem kolektura Kaftala jest tą szczęśliwą kolekturą, w której padł pierwszy w dziejach naszej loterji miljon, a obecnie znowu drugi miljon jako ukoronowanie długiego łańcucha wielkich wygranych padających od lat długich nieprzerwanie w tej kolekturze szczęścia. Charakterystycznem jest, że jak dowiadujemy się z każdej wysokiej wygranej rubrykowanej w planie 31 loterji przypadła na kolekturę Kaftala przynajmniej jedna wygrana.

Kolektura Kaftala zasługuje w pełni nietylko na miano „Szczęśliwej kolektury wielkich wygranych", lecz wręcz na miano magiczne „Kolektury miljonerów".

Wojewoda poznański w powiatach nawiedzonych przez suszę.

Nowy wojewoda poznański p. płk. Maruszewski zwrócił uwagę na **katastrofalną klęskę suszy, jaka w roku ub. dotknęła Wielkopolskę.** Celem bezpośredniego poznania rozmiarów i skutków tej suszy udał się p. wojewoda **do powiatu czarnkowskiego, gdzie dokonał dokładnej lustracji nawiedzionych klęską suszy gospodarstw.** Lustracja ta wykazała, że większość rolników w powiecie z trudem zdoła ze swemi zasobami przetrwać do 15 lutego br. Specjalnie **groźna jest sytuacja rolników wsi Piłka i Kamiennica, w których straty dochodzą często do 75 proc. normalnych zbiorów.**

Klęskę posuchy złagodzić może jedynie doraźna pomoc ze strony władz państwowych. Rozumie to doskonale nowy włodarz Wielkopolski, który przystąpił już do opracowania planu pomocy doraźnej dla rolnictwa.

Reorganizacja prasy berlińskiej

„Berl. Tageblatt" własnością Dresdner Banku.

Berlin. — Koncern wydawniczy „Berliner Tageblatt" wraz z drukarnią oraz innemi ubocznemi wydawnictwami przeszedł na własność konsorcjum bankowego z Dresdner-Bankiem oraz bankiem Hardy'ego na czele.

Mała kobietko, czy wiesz...

Sposobi się już prasy bal —
O nim marzą kobiety
Frasuje się więc każdy pan,
Jak zyskać nań bilety.

Do męża żona czuli się,
Pieszczotą słów go darzy:
Pamiętaj luby, drogi mój,
Że bal jest dziennikarzy.

Niepokój w domach wszędzie jest
I wielkie poruszenie,
Gdyż cała Bydgoszcz czeka już
Na owo zaproszenie.

Bo groźna się rozeszła wieść,
Że ilość ich jest mała,
A tu na balu pragnie być
Elita nasza cała.

Nie frasuj się Bydgoszczy cna,
Nie trap się dzisiaj wcale,
Bo prasa już dla siebie ma
„Pod Orłem" wszystkie sale.

Pomieszczą one ludu moc —
Do tańca miejsce będzie
Hallo, hallo, rzucamy już
Balu Prasy orędzie!

„Wielki Pan" przyszedł...

Przed ósmą rano. W okolicach placu Teatralnego w Warszawie rojno. Grupki ludzi dążą śpiesznie w stronę ulicy Długiej.

— Dokąd tak pędzisz?

— Za chwilę „Wielki Pan" przyjdzie. Chodź ze mną.

Nazwą „Wielkiego Pana" ochrzciła ulica warszawska miljon: główną wygraną czwartej klasy Loterji Państwowej. Łatwo zrozumieć: miljon — to nietylko całych tysiąc tysięcy, ale i wielka osoba, wielki pan.

Wielka sala ciągnień Generalnej Dyrekcji Loterji przepełniona. Wszyscy w najwyższem napięciu oczekują rozpoczęcia ciągnienia. Bije ósma. Krótkie przemówienia naczelnego dyrektora i koła loteryjne idą w ruch. Dwie małe sierotki podchodzą. Jedna wyciąga numer, druga wygraną. Otwierają zwitki i w tej chwili przewodniczący komisji donośnym głosem obwieszcza:

— Miljon złotych padł na numer 72450.

Na sali cisza. Wybrańcy losu są nieobecni. Jak się okazało, fortuna tym razem wyróżniła nasze wybrzeże morskie. Szczęśliwy los został zakupiony w Gdyni i jest w posiadaniu trzech osób. Połowę jego posiada ktoś z urzędników wielkiej firmy owocowej, ćwiartkę p. G., mieszkający w Kamiennej Górze, ostatnią porucznik morskiego dyonu lotniczego.

Niewątpliwie będziemy mogli podać w najbliższym czasie szczegóły, dotyczące nowych miljonerów i okoliczności, w jakich się nimi stali.

Charakterystyczne jest, że w ostatnim dniu ciągnienia szczególne szczęście towarzyszyło wojskowym. Prócz ćwierćmiljonera - porucznika, wygrał sporą sume pewien kapitan w Dęblinie na los którego Nr. 157172 padło 50.000 złotych. Inne ćwiartki losu były w posiadaniu żony kolejarza, grona drobnych kupców i czterech robotników fabrycznych w Stremie.

DZIAŁ SPORTOWY

OSTATNIE WYNIKI MISTRZOSTW ŚWIATA W DAVOS.

W środę w Davos w ramach turnieju hokejowego o mistrzostwo świata rozegrano następujące dalsze mecze:

W drugiej rundzie rozgrywek **Kanada rozgromiła Włochy 9:0, Szwajcarja zwyciężyła wysoko z Francją 5:1, Anglja pokonała Austrję 4:1, a Czechosłowacja wygrała ze Szwedami 2:1.**

W turnieju pocieszenia **Węgry odniosły zwycięstwo nad Belgją 6:1,** a Rumunja pokonała Łotwę 3:2.

Drużyna polska gra w jutrzejszy piątek w ramach turnieju pocieszenia z Węgrami.

ZAWODY NARCIARSKIE W WIŚLE.

W Wiśle odbyły się **zawody narciarskie, które przyniosły kilka niespodzianek.** W biegu sztafetowym 4×10 km. indywidualnie Legerski zajął aż 14 miejsce. Zwycięzcą został Czepczor (SKN), który swoje 10 km. przebył w 41:35 sek Drużynowo pierwsze miejsce zajęło Koło Baraniogórskie SKN w czasie 2:58.20.

W konkursie skoków zwyciężył **Kozdruń (TTN. Kraków)** z notą 218,9 i skokami 40, 42 **i 45 m.** (poza konkursem Kozdruń uzyskał rekordowy na tej skoczni skok 50 m.). Drugie miejsce zajął **Legerski Jan** (SKN) przed **Haratykiem** (SKN.) i **Fiedorem** (SKN). Piątym zkolei był jedyny zawodnik wileński z WKS. Śmigły **Wójcicki,** którego skoki wynosiły 36, 37 i 37 m.

NARCIARZE POLSCY W NIEMCZECH.

W Garmisch-Partenkirchen odbyło się **losowanie do biegu narciarskiego o międzynarodowe mistrzostwo Niemiec na 50 km.** W tych zawodach, jak wiadomo, biorą udział również Polacy. Losowanie dało dla naszych zawodników wynik pomyślny. Obaj Polacy, zgłoszeni do tej konkurencji, wylosowali dalekie numery, a mianowicie **Skupień** — 59, a **Karpiel** — 65. W tym biegu startuje ogółem 89 zawodników, w tej liczbie 6 Finów, 30 Norwegów, 5 Włochów i 1 zawodnik niemieckiego HDW. z Czechosłowacji.

PIERWSZY KROK ŁYŻWIARSKI.

Miejski Komitet W. F. i P. W. urządza **dla zawodników, którzy dotąd w zawodach łyżwiarskich nie zajęli żadnego z trzech pierwszych miejsc, zawody łyżwiarskie pod mianem „Pierwszy krok łyżwiarski".**

Zawody odbędą się w niedzielę 27 bm. o godz. 9.30 na ślizgawce BKS. Polonji przy ul. Hetmańskiej. Zgłoszenia przyjmowane będą na miejscu. Program zawodów obejmuje: **jazdę szybką i figurową dla zawodniczek i zawodników** w trzech grupach od 14 do 16 lat (bieg 300 m.), od 16 do 18 lat (bieg 500 m. dla pań i 500 oraz 1500 m. dla panów) i od 18 lat wzwyż (bieg 500 m. dla pań, 500, 1500 m. dla panów).

Dla zwycięzców w poszczególnych konkurencjach przeznacza Miejski Komitet dyplomy.

WARTA WYSTĘPUJE PRZECIWKO MAKABI W NAJSILNIEJSZYM SKŁADZIE.

W najbliższą niedzielę odbędzie się w Poznaniu rewanżowy mecz bokserski o drużynowe mistrzostwo Polski pomiędzy poznańską Wartą a warszawską Makabi. Warta ma wystąpić w najsilniejszym swoim składzie. M. in. po raz pierwszy od dłuższego czasu ma startować Majchrzycki, którego walkę z Pilnikiem oczekuje Poznań z dużem zainteresowaniem. Poza tem zamiast Anioły Warta wystawia Wolniakowskiego. Skład Warty przedstawiałby się następująco: Sobkowiak, Wirski, Kajnar, Sipiński, Wolniakowski, Majchrzycki, Szymura i Piłat.

BKS. „WODNIK".

Gimnastyka dla członkiń we wtorki i piątki od godz. 17—18 w sali gimn. przy ul. Krasińskiego. Gimnastyka dla panów w poniedziałki i piątki o godz. 20 w gimnazjum Kopernika. Gimnastykę prowadzi p. mgr. Zakrzewski.

Adwokat na ławie oskarżonych

Sensacyjna rozprawa sądowa w Chojnicach.

Chojnice, 23. 1. Przed wzmocnionym wydziałem karnym sądu okręgowego, toczyła się przez 2 dni niezwykle sensacyjna rozprawa karna przeciwko znanemu adwokatowi chojnickiemu, p. Mieczysławowi Behnkemu, oskarżonemu o fałszywe obwinienie szewca Juljana Chylewskiego z Chojnic i o złożenie przed sądem fałszywych zeznań. Rozprawa wzbudziła zrozumiałe zainteresowanie publiczności.

Rozprawie przewodniczył wiceprezes sądu okręgowego p. Szaliński, w asyście sędziego okręg. Wasilkowskiego ze Starogardu i asesora Kłodnickiego. Oskarżenie popierał prok. Kopa, bronił oskarżonego adwokat Marszalik z Grudziądza.

Po dwudniowej rozprawie, która obfitowała w cały szereg ciekawych momentów, szczególnie gdy zeznania składał biegły - grafolog z Bydgoszczy, po przemówieniu prokuratora i obrońcy oskarżonego, sąd po naradzie dłuższej postanowił odroczyć rozprawę do dnia 5 lutego, celem przesłuchania innego grafologa. Sensacyjne szczegóły z rozprawy podamy osobno.

::

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

Walne zebranie Chrz. Dem. koła Wilczak-Okole odbędzie się w sobotę 26 bm. o godz. 7 wieczorem w sali p. Rutkowskiego przy ulicy Grunwaldzkiej. Referat wygłosi jeden z członków zarządu okręgowego.

O liczny udział członków i gości w zebraniu prosi **zarząd.**

*

Koło Czyżkówko.

Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę **27 bm. o godz. 12** po ostatniej mszy św. w lokalu p. Glapy przy ul. Grunwaldzkiej.

O liczne przybycie członków i gości prosi **zarząd.**

*

CH. D. KOŁO PÓŁNOC.

Walne roczne zebranie odbędzie się w sobotę, 26 bm. o godz. 19 w sali Jana Mellera, Plac Piastowski. Na zebranie przybędą: prezes okręgowy radca Beyer i inni.

Uprasza się o zabranie legitymacji.

Zebranie zarządu o godz. 18.

Z życia towarzystw.

Czwartek, 24 stycznia.

Godz. 18,00: **K. S. „Iron".** Schadzka w szkole Mickiewicza na Okolu. — Roczne walne zebranie 2. II. o godz. 14,30 w lokalu „Złoty Róg".

— **Stow. Absolwentów Liceum Handlowego.** Schadzka koleżeńska w lokalu Liceum Handlowego.

Godz. 19,00: **Sokół V sekcja żeńska.** Ćwiczenia w sali gimnastycznej przy ul. Konarskiego

Godz. 20,00: **Sokół V O. P. N.** Nadzwyczajne zebranie w salce p. Dzierżyńskiego. Ważne sprawy.

Piątek, 25 stycznia.

Godz. 19,00: **Koło Przyjaciół Harcerzy Drużyny Żeńskiej i Męskiej przy szkole powszechnej im. Św. Trójcy.** Zebranie plenarne w lokalu szkoły przy ul. Kordeckiego.

Godz. 19.30: **Tow. śpiewu „Lira".** Roczne walne zebranie w Resusie Kupieckiej. Bratnie towarzystwa uprasza się o wydelegowanie przedstawicieli.

*

Kat. Tow. Robotników Polskich przy kościele św. Trójcy. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 27. bm. w sali p. Kowalskiego (dawn. Kleinert) przy ul. Wrocławskiej o godz. 15, na którem obecny będzie delegat zwiazku z Poznania. Członkowie proszeni są o uregulowanie zaległych składek i o liczne oraz punktualne przybycie.

Giełda zbożowo-towarowa w Bydgoszczy

Warunki: Handel hurtowy, parytet Bydgoszcz ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg.

Notowania odbywają się we wszystkie dni powszednie.

Notowania z dnia 23 stycznia 1935 r.

		cena transakcyjna	cena orjentacyjna
Żyto 245 ton	zł	15,50	15,25— 15,50
Usposob. spokojne			
Pszenica eksportowa	zł		
Pszenica stand.	zł		15,50— 16,00
Usposob. spokojne			
Jęczm. brow.	zł		21,50— 22,00
Jęczm. jednolity	zł		18.75— 19.25
Jęczm. zbiorowy	zł		18,00— 18,50
Usposob. spokojne			
Owies 15 ton	zł	15,40	15,50— 15,75
Usposob. spokojne			
Mąka żyt. 55% wł. worka	zł		23,50— 24,25
Mąka żyt. 65% wł. worka	zł		22,00— 23.25
Mąka żyt. 55—70% wł. w.	zł		17,25— 18,00
M. żyt. razow. 95% wł. w.	zł		18,00— 18,25
M. żyt. pośl. 70% wł. w.	zł		14,25— 15,00
Usposob. spokojne			

Bank Polski płacił w dniu 24. 1. 1935 r.

dolary amerykańskie	5,26
funty szterlingów	25,84
franki szwajcarskie	170,95
franki francuskie	34,84
guldeny gdańskie	172,34

PROGRAM W KINACH NADESŁANY:

ADRIA. Przed wielu laty na wybrzeżach kalifornijskich odkryto złoża złota. Miejscowość zaczęła się zaludniać. W tym też czasie istniała misja franciszkańska, pracująca na chwałę Boga i dla dobra społeczeństwa. Brata Franciszka, nieustraszonego rycerza, obytego jednocześnie z różańcem, że szpadą i koniem, czego wymagały warunki kolonizacyjne, nawiedziły świeckie, powiedzmy grzeszne myśli, lecz z pokus tych wyzwolił się po wielu przeżyciach i wrócił do swych obowiązków. Na tem tle osnuto film p. t. **„Kuszenie szatana".** Bratem Franciszkiem jest **Jose Mojica,** porywający piękną grą i śpiewem oraz inni biorący udział bohaterzy są mili i sympatyczni. Film u nas podobał się bardzo, rokując mu powodzenie. Publiczności komplet. Nadprogram.

APOLLO (ul. Krasińskiego). Dziś powtórzenie wielkiego dramatu dźwiękowego p. t. **„Pokonani zwycięzcy"** w wykonaniu wybitnych artystów z Richardem Arlenem na czele. Jest to film pełen napięcia, jest w nim boks, sport i posiada treść oryginalną. Nadprogram: tygodnik Paramount, kronika Pata. Na scenie występ zespołu artystów scen warszawskich z zupełnie nowym repertuarem. Początek o 5.

BAŁTYK. Dziś powtórzenie potężnego filmu sensacyjnego p. t. **„Fałszywy strzał"** z królem cowboyów Ken Maynardem w roli głównej. Bogaty nadprogram. Początek o 5. Dla młodzieży dozwolone.

KRISTAL. Dziś premjera a właściwiej będzie, gdy nazwiemy ją wieczorem humoru, gdyż bohaterami tego wieczoru będą **Flip i Flap w swej najnowszej o jednolitej akcji i długometrażowej (wielkiej) komedji p. t. „Poco pracować".**

Flip i Flap w tym filmie pełnią różne funkcje. Są więc drużbami, którzy spóźniają się na ślub, stolarzami i kominiarzami. Jako ostatni dostają się do pewnego profesora przeprowadzającego eksperymenty odmładzania np. kaczkę, aż do jajka i t. p. Sceny, sytuacje, djalogi to strugi nieustannego humoru i śmiechu. Flip i Flap niezaprzeczenie są najlepszymi humorystami świata, a obecnie ich filmy przewyższają Pata i Patachona, przynajmniej są ich godnymi następcami. Nadprogram groteska p. t. **„Wiluś skautem",** najnowszy tygodnik Foxa i kronika Pata zagraniczna i krajowa.

MARYSIEŃKA. Dziś nowy program. Najweselsza komedja austrjackiej produkcji i najzabawniejszy splot komicznych zdarzeń p. t. **„Csibi"** który odtwarza niezrównana Franciszka Gaal, oraz Herm. Thim, Tibor von Halmay, Hans Richter i inni. Przemiła „Csibi" każdego rozbroi i ubawi. Program uzupełnia sensacja niewidziana w Bydgoszczy p. t. **„Uciekinierzy"** film pełen napięcia, emocjonujących scen w walce o cel szlachetny. W głównych rolach Robert Montgomery i Madge Evans.

REWJA. Dziś premjera rewelacyjnego filmu produkcji wiedeńskiej p. t. **„W wiedeńskiej kawiarence",** w roli gł. Szöke Szakall genjalny komik wiedeński, Ernest Verebes, Nora Gregor, Ralph Arthur. Ładne piosenki i dużo humoru. Na scenie piękna, ciesząca się dużem powodzeniem rewja w 12 obrazach p. t. **„Wiwat Rewja".**

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. poz. 580) 2 Urząd Skarbowy w Bydgoszczy podaje do ogólnej wiadomości że **dnia 25-go stycznia br.** o godz. 12-tej w lokalu Składnicy Skarbowej przy ul. Konarskiego celem uregulowania zaległych należności podatkowych odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych przedmiotów: biurko, lustro, urządzenie składowe, maszynka do dziurkowania, trzewiki różnej wielkości, nocne stoliki, umywalka, kredens, bufet kuchenny, gramofon, obraz, kasa „National“, gablotka, zegar, 21 krzeseł ogrodowych itp. (1241

Naczelnik 2 Urzędu Skarbowego.

Dyrekcja Okręgu P. i T. w Warszawie ogłasza **przetarg publiczny na wykonanie instalacji elektrycznej do światła, siły i sygnalizacji dzwonkowej** w nowo budującym się gmachu Urzędu Pocztowo-Telegraficznego w Włocławku (róg ul. Szopena i Królewieckiej). Przetarg odbędzie się w Biurze Oddziału Budowlanego Dyrekcji O. P. i T. w Warszawie, dnia 31 stycznia 1935 r. o godz. 12. Bliższe szczegóły ogłoszone są w Monitorze Polskim nr. 17 z dn. 21. I. 35.

Czytajcie Dziennik Bydgoski!

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo. I, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Trwała ondulacja najnowszemi aparatami, elektrycznem i parowem poleca Formanowski, Mostowa 12. (F699

SPRZEDAŻE

Dom III piętrowy z 2 składami komfort, z ogrodem w centrum Bydgoszczy sprzedam lub zamienię na majątek ziemski. Gdańska 60, właścicielka. (1219

Piekarnię dobrze zaprowadzoną oddam zaraz. Adres wskaże Dziennik Bydgoski. (1217

Dom piętrowy, ogród, wpłata 5.000. Dom, dwa składy wpłata 1300. Kamienica, rzeźnictwo, skład, wpłata 30 000. Wiadomość: Kieliszek, Bydgoszcz, Pl. Piastowski 15. Odpowiedź znaczek. (704

Skład (F710 artykułów żelaznych i technicznych dobrze prosperujący na sprzedaż. Zgłoszenia poważnych reflektantów z kapitałem 20 tys. zł. do filji Dziennika Bydg. „Żelazo 333“.

Kiosk dobrze zaprowadzony sprzedam 2500 zł. Oferty filja Dziennika pod „Gotówka“. (F692

Skład towarów krótkich dobrze zaprowadzony z mieszkaniem zaraz do oddania. Grunwaldzka 78. (1218

Jadalka (1243 dobrze utrzymana: bufet, kredens, stół, 10 krzeseł, 2 fotele skórą kryte, zegar stojący 550 zł. Wiadomość Pomorska 21—13.

Sypialkę jadalnię, kuchnię najtaniej Lipowa 12. (702

Kasetkę żelazną, ogniotrwałą do pieniędzy 35×25 cm sprzedam korzystnie. Gdzie? wskaże Dziennik Bydgoski Grudziądz. (1229

Pompę z rurami do wody sprzedam. Pomorska 26. (1223

Dwa silne konie na sprzedaż. Gdańska 150. (F698

Kasę (F705 ogniotrwałą sprzedam. „Kurjer“, ul. Parkowa.

Meble (1245 sprzeda okazyjnie, sypialkę, jadalkę, kluby, kanapę, fotele, szafę, duże lustro, tapczan, kuchnię Dworcowa 84, Śląski Dom Mebli. Komis — Zamiana.

Westfalka piec przenośny, rower łóżka mosiężne. „Okazja 6“, Pomorska 7. (701

KUPNA

Plac budowlany lub niewykończony dom, bliżej miasta kupię. Szczegółowe oferty pod „Plac“ do filji. (F687

Piekarnię poszukuję zaraz. Oferty agentura Dziennika Bydgoskiego, Nakło. (1236

Wannę (F683 emaljowaną kupię. Oferty filja Dziennika „Wanna“.

Ciężarówkę najchętniej 6 cyl. „Chevrolet“ dobrym stanie kupię natychmiast. Zgłoszenia Dziennik Bydgoski, Inowrocław pod „Samochód“. (1197

Poszukuję (1216 maszynę westfalkę. Kordeckiego 13, Michalska.

Magiel kupię. Oferty z ceną filja „501“. (F691

Kupię dobrze utrzymany motocykl. Oferty proszę do Dziennika Bydgoskiego pod „Motocykl“. (1247

LEKCJE

Udzielam lekcji gry na fortepianie, prędką metodą do nauczenia się, przygotowuję do konserwatorjum. Miesięcznie 10 zł., dwie godziny tygodniowo Fortepian wolny do ćwiczeń, godz. 40 gr. Przychodzę także w dom. Przygotowuję przez rok do Konserwatorjum. Dla dorosłych kurs 3-miesięczny. Hetmańska nr. 5, wejście na prawo mieszkanie 5. (21186

POSADY WOLNE

Zbożowiec (F689 młodszy potrzebny, energiczny, znający klientelę okolicy Bydgoszczy. Filja Dziennika „Solidność“.

Tokarz (1212 w drzewie poszukiwany. Bydgoszcz, Promenada 24.

Agenci do sprzedaży maszyn do szycia na miasto Bydgoszcz potrzebni. Zgłoszenia listownie Kromczyński, Poznań, Sw. Marcin 47. (1149

Gospodyni samodzielna tylko z pierwszorzędnem gotowaniem i Ia świadectwami zaraz potrzebna. Zgłoszenia Hotel Polski, Brodnica n. Drw. (1173

Pianista akordjonu I. II. potrzebny. Dziennik Bydgoski, Toruń pod „Stanowisko“. (1234

Pianista akordjonem potrzebny zaraz. Oferty Dziennik Bydgoski „Pianista“. (1237

Cukiernik pierwszorzędny fachowiec potrzebny od 30. I. 1935. Adres: Gronek, Grudziądz Groblowa 1. (1232

Dobry i wyszkolony personel...

jaki posiada pani domu, zdobyła w głównej mierze przez **drobne ogłoszenie** umieszczone **w „Dzienniku Bydgoskim“!**

Także przy **kupnie lub sprzedaży używanych sprzętów domowych** oddaje drobne ogłoszenie w „Dzienniku Bydgoskim“ znakomitą usługę.

Kwartet dobrze zgrany potrzebny od 1 lutego. Zgłoszenia podaniem pensji i instrumentów: Grand-Café, Inowrocław. (1196

Bufetowa do kawiarni i cukierni od 1 II. 35 potrzebna na rachunek z dłuższą praktyką. Świadectwa wymagane z kaucją 500 zł. Adres Gronek, Grudziądz, Groblowa 1. (1231

Poszukuję bardzo dobrego kucharza lub kucharki do restauracji w Toruniu pod firmą Kantorowicz. Zgłoszenia osobiste ze świadectwami. Wynagrodzenie od umowy. Toruń, Szeroka nr. 18. (1235

Dziewczyna (F688 do posługi zaraz potrzebna. Nowomiejska 12.

Służąca-kucharka potrzebna. Adres Dziennik Bydgoski. (1218

Uczciwego i pracowitego kowala-maszynistę i kołodzieja z własnemi narzędziami oraz energicznego polowego - leśnika, każdego z własnym zaciągiem przyjmie od 1. 4. 1935 r. Majętność Płutowo, p. Kijewo Król., pow. Chełmno. Zgłoszenia pisemne z doł. odpisu świadectw. (F693

Woźnica (F708 inkasent, kaucja 400, gaża 100 miesięcznie, odpowiedź znaczek. Wiadomość: Biuro, Śniadeckich 13 — 1.

Samodzielna (F712 pracownica do kapeluszy poszukiwana. Oferty „Modystka“ filja Dziennika.

Uczennica do kuchni potrzebna. Pomorska 21. (F709

Potrzebna dziewczynka z lepszej rodziny do posyłek. Matuszakowa, cukierki, Gdańska 29. (F706

Dochodząca do wszystkiego potrzebna. Adres Dziennik. (1239

Starsza (1227 dziewczyna z wioski potrzebna. Adres Dziennik.

DZIERŻAWY

Przedzierżawienie restauracji. Z powodu wygaśnięcia umowy 1 lutego br. wydzierżawię ponownie restaurację z kompletnem urządzeniem, pełną koncesją zaraz na dogodnych warunkach. Jasiński, właściciel, Grudziądz, Mickiewicza 20. 1230

Gościniec (oberża) położony przy szosie, dobra okolica, zaraz do wydzierżawienia. Franciszek Kamiński, Kamienica poczta Pawłowo-Z powiat Wągrowiec. (1242

POKOJE WOLNE

Pokój tani umeblowany do wynajęcia. Sowińskiego 16, m. 3. (F696

Umeblowane niekrępujące. Podgórna 5, m. 1. (F695

Umeblowany nżywanie kuchni. Kościuszki 18—3. (F686

Pokój z utrzymaniem. Cieszkowskiego 14—3. (1224

Centrum Piotra Skargi 5—6. (1246

Pokoje (703 umeblowane, telefon. Cieszkowskiego 4, II pt.

Pokój umebl. z elektr. światłem, ewtl. małżeństwu wynajmę. Gimnazjalna 6, m. 4, przy placu Wolności. (1102

MIESZKANIA SZUKA

Mieszkanie (1211 2—3 pokojowe kuchnią poszukują bezdzietni, ewentl. czynsz zgóry. Oferty „Państwowa posada“.

3 pokoje (1225 łazienką poszukuję. Oferty filja Dziennika „100 A.“

Mieszkanie 1-no, 2 pokojowe z kuchnią na piętrze od 1. II. poszukuje urzędnik bezdzietny. Oferty filja Dzien „U. B.“. (F713

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr.

1 pokojowe: kuchnia. Grunwaldzka 183 m. 2.

1 i 2 pokojowe: kuchnia. Śniadeckich 13/1

2 i 1 pokojowe: kuch. Wiad. Dworcowa 92.

3 pokojowe: Fordońska 14.

5 pokojowe: Długa 39.

Warsztat pokój parterowy. Dworcowa 33.

2 pokoje z kuchnią, dobrze odnowione. Jasna 25. (1214

5 pokojowe F700 komfortowe. Libelta 10.

Mieszkanie 7-pokojowe nadające się na biuro i mieszkanie (ewtl. mieszkanie i biura oddzielnie) do wynajęcia od 1 lutego. Mowy Rynek róg Melchjora Wierzbickiego. (55

3 pokojowe kuchnia, okna na Stary Rynek, spokój, III piętro. Podwale 10, m. 4. (F646

Pokój z kuchnią na pracownię, 20 zł. Dworcowa 70. (1250

RÓŻNE

Wywożę wszelkie nieczystości i ustępy bardzo tanio Jachcice, Saperów 103. (F684

Kto wypożyczy lub sprzeda na raty fortepian. Oferty pod „Fortepian“ do Dziennika Bydgoskiego. (1139

Koncesja wódczana detaliczna, jest do umieszczenia, ulica Szczecińska 3, m. 8. (1089

POŻYCZKI

1000—2000 zł. pożyczki poszukuję na dobry procent. Oferty pod „P. P.“ do filji Dziennika Bydgoskiego. (F697

ZGUBY

Zaginął pies (doga niemiecka), zwrócić za wynagrodzeniem. Brender, Piotra Skargi 5. (F685

Zaginął (F690 wilk (Igo), oddać za wynagrodzeniem: Bydgoszcz Sienkiewicza 29, m. 2.

— Moja pani, już tak długo jestem bez pracy...
— To kiedy mieliście ostatnio pracę?
— Ostatnio gdy byłem chłopcem do posyłek.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł. na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50 % drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy; za dział gdyński: Mieczysław Mistat w Gdyni.